

Sokigi

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Sónine naruoga we Pátímósi marákórápéq saiqnariotaq wenawanka tagówana Sísaga áhnte naneqmarí sokigi awuwana tagówe. Mi tanáhráqmé Sísansabé aiq pútare ató kene naruoga se anotahtaq síwíoqnowe. Sóniga sehiranú ehweh áwahewé Sísá Karáhé anotah Wahnáh áninéna moke wene naruoreq owainawanseq saiqnariankehe. Wega mi arámbéhrí parabarúéhkana moke Sísansabé aiq pútare atera wene sánsá íre susa peh ambubu atíéhra kewe Manikánka síwíq pankerena wereq ahriahri mía míageheéna kaweraritankéhe.

Sísá Karáhéga Sóni sokigi awu ehwehne.

¹ Naho kopípéq ko ehwéh Sísá Karáhéga amahnága ábóraq maréhre. Téhwe Manikánka mah ehwéh Sísá teawena wene arambehrio ke sokigi arinkeheéna mókake ábóraragína naneq teawátáire.

Íné Sóni Sísane arambehriu aní múge. Sísá Karáhéga wene íopeqté aní eqmaréhkana mah ehwéh sokigi anírana sehiranuge. ² Íné Sóniga Manikáne ehwehnikakáq Sísá Karáhéga sokigi aní éhwéhnkákáq moke sehiranue teiníe.

³ Manikánka wene ehweh iwíáh aintéhkana sehiranuge. Mah ehwéh mó kegá irageheéna sáhnsahwe terí ánínsabé Manikánka, Kawerone

atéhrona iwíáh íwíáhire. Mah ehwéh irera sehgiro kereqsabé Manikánka, Kawerowe arítéhrona iwíáh íwíáhowe. Mah ehwéh aiq pútaragína tanáhráq áhníbóráni puara iwíáh íwíáhowe.

Sóniga abapete téhtaré Sísá tagariáh kéhíná suwahpeq siu pahsí sehiranú ehwehne.

⁴ Ite Esia marákórápéqté ké abapete téhtaré Sísá tagariáh ké iteruwahpeq iteruwahperue miáhwe. Itega irageheéna íné Sóniga mah pahsí sehiranue íúge.

Manikámé naho mía míaú anínéna amahnága moq ména mókakeakáq peh mía miaina tuinawire. Wega wahnah wahnahniatq íópeqté ké abapete téhranítegá wene auranabiahtapeq mía míaowe. Sereq Sísá Karáhéreq Maniká Iteriboreqka itensabé sirutaboi aitera séhréh aitera itene iru ukiq ítáhowe. ⁵ Sísá Karáhé marakóipeq míotaq Wenabone sánsá sokigi aiena Wenabone ehweh pahsuowe. Manikánka Sísá ebeq iriwe oganúq atowana Sísaga moke mah marakóípéqté wáhnáhmári kiotaikéna wahnahnarítéhre.

Wega itensabé arutaboiritena itene ahbabáqka ite saiqnariaraitaq wene korahq tunka ite kawerairáire. ⁶ Maniká anotah Wahnáh anínéna Sísane Abowá miéhre. Wene animári méq wene ehweh mibeq mahbeq aritona ke míageheéna Sísaga ite kawerairáire. Sísá Karáhéwé anotah anínéna págege sansá mira aruqarurinsabé ahri-ahri iwíáh iwíáh atone. Ai q mire.

⁷ Tagariáhro. Wega íópeqté piribirioyahnkakaq tuinawire. Tuinaraq ómi mah kehiná kéhínánká we tagagehe. We sehsabío kega moq tagagehe.

Mah kehiná kéhínánká we tagéra áhreéra ibisaneherawoe. Teiúnserah ábóraraginawire. Aiq mire.

⁸ Maniká, moke miraorahi anínká mahraréna, Íné ebeqte aní ména íné moq anehete aní múge ire. Webataq Maniká míre. We naho mía míaú anínéna amahnága moq ména mókakeakáq peh mía míaína tuinawire.

Sóniga Sísá Karáhé tagó ehwehne.

⁹ Íné Sóni iteruwah uge. Sísane sánsá sehgiunayabé mó kegá itereq ínéreq íwíoqnahwe. Sísá itene Wahnahne arambehri kawerue miraéq áwénunúne. Mókake wega wahnah wahnahnirabeq moráráq mía míaoneheqmúne. Manikáne ehwehnikakáq Sísá Karáhéga sokigi aní éhwéhnkákáq teri terinuraunsabé sega íné kaqme wáhnaupéqté kéné marakórapeq, Pátámósa marakórápéq móintárowe.* ¹⁰ Manikáne wéhékáhtáq Wenawanka iwíáh aintehrana néniwanka tagehrana inehpeqte anotah ehwéh íróge. Író éhwéhmé pembíáhnka tahnsa éhwéhne.

¹¹ Mi ehwéhnká mahraréna, Arenawanka tageh naneqsabé púkuipéq sehiranue abapete téhtaré kéhíná suwahpeq Sísá tagaríáh ké momiwíuríáhrabeq nário. Épésá suwahpeq, Síména suwahpeq, Pégámúma suwahpeq, Táiyátáira suwahpeq, Sáhrísi suwahpeq, Pírárépía suwahpeq, Áráórísía suwahpeq, miraue mi kehiná suwahpeq

* **1:9:** Pátámósa marakówé pehgáriq marakóéna sóreq waní ákáhpi kéhre. Aroma kegá iwíáhéra, Mi marakówé peh karábúsi kené matabue uwe.

Sísa tagaríáh ké momiwíuríáhrabeq nário ire.

¹² Nário irana íné tení ání taganieéna pabeqme tagéna abapete téhtaré kaweq aráhmú, kóraraté miraia aráhmú tagoge. ¹³ Áráhmuwarí kéhrabeq ákáhpi wehukení úkú ani iriwe ména íre wahto korósí sukiwe míéhre. Kaweq aretí, kóraraté miraia aretí wene ákáhnababí kéhrana tagoge.

¹⁴ Wene ayahqnonkakaq ayahrankakáq anotah tabérábééna sipisípiqne áyó tahnsanéna piribirioyah tahnsane. Wene aurame anotah irárehnserahne. ¹⁵ Wene aigárámé káhpahga aurehtehrinsrahne. Wene ehwehme anotah wanínká ahkuvaq ahkuvarinsrahne. ¹⁶ Wene ayah púpeq abapete téhtaré wéhyóq táhtotíéhre. Éberiopeq éberiopeúe áwéhria póka wene áwéhipeq kéhrana auranabiah pópoqnahga anotah tehréna wéhékáhnabubu anotah patáhga téhrehnserahnire.

¹⁷ Téhreh serahnirana íné Sóniga we tagéna wene aigarápí inahnsubena pusa ání tahnsa míóge. Pusa ání tahnsa míógana wene púpeqte áyáhtáté íné táhtorena ínénsabe, Íre áhreúno. Íné ebeqte aní múge. Íné anehete ání múge. ¹⁸ Ínéwé oga mía míau aní múge. Íné pukéna amahnága oga mía míaugah tagáhne. Mókakeakáq oga mía míainauge. Púkerapeqte kíákáq irapeqte kíákáq matióge.

¹⁹ Amahnága tagáhna naneqme mókake anehe tanahráq sína naneq moke sehiranúno. ²⁰ Niyah púpeq abapete téhtaré wéhyóq matiógah tagáhne. Abapete téhtaré kóraraté miraia aráhmú tagáhne. Minawarimé áwahe teawiníe. Abapete téhtaré

áráhmúe ume abapete téhtaré kéhíná suwahpeqte Sísa tagariáh káyábé iraruge. Abapete téhtaré wéhyóre ume íópeqté kégá abapete téhtaré kéhíná suwahpeqte Sísa tagariáh kéráq auráq matiáhwe ire.

2

Épésa suwahpeqte Sísa tagariáh ké teriu ehwéhne.

¹ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Épésa suwahpeqte Sísa tagariáh kéráq auráq matiéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.*

Niyah púpeq abapete téhtaré wéhyóq matawéna kaweq aráhmú, kóraraté miraia aráhmú kéhtáq nogena mah ehwéh teawiníboq iro. ² Arega miraona sansá aiq tagarióge. Are abobiah taebewe arambehriona sansá aiq tagarióge. Arega néne sánsá íre susa peh kawerue sehigionana tagarióge. Arega ahababáq keyabé íre awahbehme aiq tagarióge. Péhepehenéra, Manikánka ite aiq eqmaq íúwéhnsábé itene ehweh íráhro uro keyabé sene ehweh áhwárawe tagé sene péhe sánsá pahsuhne. ³ Néne arambehri miraónayabé mó kégá áwíoqnarowah arega anetaníbo íre iwíáhia peh néne sánsá ambubu atawé kawerue sehigionana tagarióge.

⁴ Peh morá íre tábúsoq marahna naneg teawiníe. Arega ínénsabe téh aiq pútare aintáronaraq anotahtaq arutaboiraintaróne. Amahnága túbáh ague írakaunóne. ⁵ Arega

* **2:1:** Sísa Sóninsabé, Néne ehweh íópeqté ké terio éna íre mi kené sánsá peh mibeqté síósipeqté kéné sánsánsábé iwíáhéna pahsuowe.

ínénsabe téh anotahtaq arutaboiraintáronayabé iwíáhue tagáhnó. Amahnága arega peh ákáhtaq arutaboiraintahnayabé íre kaweróne. Minayabe iwíáhue tagé téh miraurónanserah mónkakáq miraúno. Arega mó iwíáh íre inaraq areba kure areba kéh áráhmú sabiwianauge. ⁶ Mó kawéq sánsá matiahne. Níkóra kéréh kéné sánsá sehgió kégá ahbabáq miraonsabé awahriehrana íné moq mi sansánsábé nuwahriehre.†

⁷ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahbabáq kiotaikina anínsábé, Íné Manikáne kaweq matábúrápéqté áwánká ara oga mía míaorahi será náhno ataníe íre.

Síména suwahpeqte Sísa tagaríáh ké teriu ehwéhne.

⁸ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Síména suwahpeqte Sísa tagaríáh kéréq auráq matíehre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranué teawo.

Íné ebeqte aní múge. Íné anehete aní múge. Íné pukéna iriwe oga úkurau aní múge. Mah ehwéh teawiníboq iro. ⁹ Íre kaweq sunúq surainsabé arene arupipeq umehirana tagoge. Are tabonah aní míahnana tagoge. Móneakáq ménsámehnsánkakaq íre kéhre ényabé peh morá ínéga nágwú náneqmarí áhnte matiahne.

Péhenéra, Asiu anímáí múne irare kegá are éhruruowana íróge. Se íre Asiu kahnáhnéra peh owainawa kahnáh míáhwe. ¹⁰ Segá are

† **2:6:** Níkóra kéro kegá síwáhnoréra, Péhepehe maníkánsábé iwíáh íwíáhoró aritera, Mó kené weh ahre abarioro éra síwáhnoruwe.

áwíoqnehrataqmé íre áhreúno. Owainawanka mirainaga mó kegá ite táhmaro karábúsiipéq itagéhe. Mi tanáhráq wega áhwárawe tagáhnana nayáhnkú wéhékáh íre kaweq sunúq kanawire. Are pukina tanáhráqkákáq néne sánsá íre susa peh kawerue sehginaraq oga mía mía apéq awiníe.

¹¹ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahbabáq kiotaikina anímé anehe puké tanahráq iraipéq íre kaqauwankéhe. Írakaumo ire.

Pégámúma suwahpeqte Sísa tagaríáh ké teriu ehwéhne.

¹² Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Pégámúma suwahpeqte Sísa tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranué teawo.

Éberiopéq éberiopérué áwéhria poká néne níwéhipeq kéhre. Mah ehwéh teiníboq írátíáhro.

¹³ Owainawanka arenawahpeq wahnah wahnahnime aiq tagoge. Néníwíqsabe íre ayehitegurégúia peh néne ehweh teri terinurone. Arenawahpeqte mátábúwé aiq tagaríóge. Owainawanka arene mátaburapeq mía míairara ínénsabe suwahrieh kegá néne ehweh pahsutai aní Ántípa subiq sutotaq arega néne sánsá íre susa peh kawerue sehgionana tagoge.

¹⁴ Arega íre tábúsoq marahna sansá teawiníe. Are míahnarabeqte mó táhmaro kegá Pérámáne sansá sehgiówe. Ísara kegá ahbabárighehéna Pérámaga naho Péráki péhe sánsá sokigi awuwe. Sokigi awuwana Pérákiga Ísara ke ahbabáq sansa sokigi ariuwara sega péhepehe maníkánsábé

titirue náwú tahutáhúq néra mó kené weh ahre pehipi abariowe. ¹⁵ Are míahnarabeqte mó táhmaro kegá Níkóra kéréh kéné sánsá ahbabáq sansa sehgiówe. ¹⁶ Mi ahbabáq sánsá sue peh kaweq sansánúno. Íre mirainaraqmé mótaq areba kure níwéhipeqte pókáráté mi ahbabáq ké apiwe kamah ariníe.

¹⁷ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahbabáq kiotaikina anímé íopeqte tópáh, kopésúo tópáh náwiníe. Ínéga o awíq taberábe ebáhtáq sehiranarena náwiníe. Wehukega mi awíq íre ahtabahwana peh morá matíéh ánínká ahtebankehe ire.

Táiyátáira suwahpeqte Sísa tagariáh ké teriu ehwéhne.

¹⁸ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íopeqte ánínká Táiyátáira suwahpeqte Sísa tagariáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Íné Manikáne ahninkáwáéna néne niurame ira tahnsáne. Néne nigáramé káhpahga aurehtehrinserahne. Mah ehwéh teiníboq írátíahno. ¹⁹ Arene sánsá moke tagarióge. Arega ínénsabe aiq pútare ainte mó keyábé arutaboire séhréh aritahne. Arega néne sánsá íre susa peh kawerue sehgiionana tagarióge. Arega anehepeqte árámbéhríonaga arene ebeqte arámbéhrí kiotaikirana tagoge.

²⁰ Peh morá íre tábúsoq marahna naneg teawiníe. Mó ahre íní wenáwíq Séséberie. Wega areba ména néne arambehri ke péhe éhwéh síwáhnorire. Wega péhenéna, Íné Manikáne ehweh

iraru iní múge éna Manikáne arambehrio keyábé síwáhnoréna, Itega mó kené weh ahre pehipi abarioro. Péhepehe maníkánsábé titirue nárie tahutáhúq nahro síwáhnorire. Mi pehe sánsá síwáhnoriraq arega íre ahqáho atahne.

²¹ Wene ahbabáq sansa suankeheéna peh áwé tagogana wega mi ahbabáq sánsá sueyabe íre awahbehre. ²² Minayabe mi inínseq we abario kereqsabé, Awahreoro aritena anotahta q kamah ariníe. Sene ahbabáq sansa íre susa peh mirairata q kamah ariníe. ²³ Mi iní kéréh ánimá rí subiq suaníe. Subiq suahna q ite Sísa tagaríah kégá tagéq Manikánka wehukene sirupipeq sene iwíáhipeq aiq tagaríehre ahtebagehe. Itega miraira sansá tagéna morání moránínue saime náninie.

²⁴ Ite Táiyátáira suwahpeqte Sísa tagaríah ké táhmaro itega mi ahbabáq iníné sánsá íre sehgiówe. Mó kégá mi ahbabáq sánsánsábé iraréra, Owainawane kopésúéh éhwéh íráhro ewaq itega ahqáho aritahwe. Itensabé mó págege ehwéh íre aitaníe. ²⁵ Peh morá itega írátíah sánsá iné túóna tanáhráqkákáq kawerue sehgióro.

²⁶ Ahbabáq kiotaikéna néne sánsá anehe tanáhráqkákáq kawerue sehgina anínsábé, Mah kehiná kéhíná wahnahnarito ataníe. ²⁷ Nániboga ínénsabe, Wahnah arito aintéhnserah wensabé moq, Wahnah arito ataníe. Wehukeníká anotah sahtaté kunuba subiqme piterúéhnserah ahbabáq keraq wahnahnaritankéhe. ²⁸ Wahnahnarítéh ání anotah wehyóq tuembíná náwiníe. ²⁹ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagaríah ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

3

Sáhrísi suwahpeqte Sísa tagaríáh ké teriu ehwéhne.

¹ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Sáhrísi suwahpeqte Sísa tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Abapete téhtaré íópeqté kégá ínéba mía míaowana abapete téhtaré wéhyóq táhtotawéna mah ehwéh teawiníboq iro. Arene sánsámé moke tagaríóge. Mó kégá are tagéra, Kaweq ogamé sansanóna aní móne atáhwana ínégá mó iwíáhéna, Are pusa aní míahne uge. ² Minayabe irigue arega moke matiahna sansá, íre soraq suahna sansá ambubu atawé tábúsoqme sehgio. Arene sánsá aiq tagaríóge. Moke arene sánsánsábé Manikánka, Íre tábúsoq marahne íwíáhire. ³ Arega írátóna ehwéhnkákák ahtebarona ehwéhnkákák mónkákák iwíáhue tagé kawerue sehgio. Ahbabáq sansa sue kaweq sansánúno. Arega íre mirainaraq areba séna kamah awinauge. Aebó ánínká iwíáhue sinserah are íre tagariahna tanáhráq areba sinauge.

⁴ Ite Sáhrísi suwahpeqte Sísa tagaríáh ké ite mó táhmaro íre ahbabária peh kaweqtaq míáh púaq taberábe korósí aneranerarueq ínereq moráráq nogigéhe.

⁵ Ahbabáq kiotaiki aní taberábe korósí sukiwe míahno atena oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq kéhrabeq wenáwíq íre sorahrúaníe. Írakaumo. Peh Nániboreq íópeqté kéreqpa wenáwíq pahsuaníe. ⁶ Íre parosa áhréákák ánino, Manikáne Awanka Sísa tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

Pírárépía suwahpeqte Sísa tagariáh ké teriu ehwéhne.

⁷ Íné ehweh tení áninká mó mahraréna, Íópeqté áninká Pírárépía suwahpeqte Sísa tagariáh kéréq auráq matiéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranué teawo.

Íné kaweqtaq mía míau anínéna aiq pútaq sansá áwahe aní múge. Tébitiga naho wahnahnúnserah ínégá págegeue wahnah wahnahnuge. Ínégá síú ónsá mó kegá íre paiqmarahráhowe. Ínégá paiqmaró ónsá mó kegá íre sioráhowe. Mah ehwéh teawiníboq írátíahno.

⁸ Arene sánsá moke tagarióge. Are peh ákáhtaq págege aní míahnana tagarióge. Arega néníwíq anehepeq íre susa peh néne sánsá kawerue sehgiönana tagarióge. Minayabe arene auranabiahtapeqté ónsá siatógara mó kegá íre paiqmarahráhowe.

⁹ Owainawansabé iwíáh íwíáh ataneheéra momiwío kegá péhepehenéra, Ite Asiu ke úne ewe. Ínégá miraoro unka mi kegá areba séra arene aigárátáq káuqmunue arensabé iwíáh íwíáhéra ínégá arensabé nirutaboirme ahtebagehe.

¹⁰ Mah kehiná kéhíná áhwárawe taganieéna íre kaweq sunúq mah marákó márákó sinawire. Arega néne ehweh peh kawerue sehgiöna puana are auráq matiáhnaga mi sunúqká are íre áwíoqnankehe. ¹¹ Ínégá apubúue sinauge. Arega arambehriuronayabé merona apéq mó kegá meyéhboq ambubu atawé arega ahtebáhna sansá kawerue sehgio.

¹² Ínégá ahababáq kiotaikina anínsábé Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté

náhwíáhnsánsé tahnsa míahno ataníe. Wega mi nahupéqté ahriahri íre tueyokinkehe. Írakaumo. Maniká Nánibone mátabu o Sarúsarama suwahpeq íópeqté tuinawire. Mahna teawú mátábú áwíqkakaq Maniká Nánibo wenáwíqkakaq néne o niwíqkákáq ahbabáq sansa kiotaikina aníné anonkataq sehiranaraníe. ¹³ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

Áráórísia suwahpeqte Sísa tagariáh ké teriu ehwéhne.

¹⁴ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Áráórísia suwahpeqte Sísa tagariáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Ínéwé aiq pútaq ehwéh áhwáro anínéna Manikáne ehweh tábúsoqme teri terinu anínéna peh aiq pútaru aní múge. Ínéwé moke Manikánka miraro naneqmarí áhwáro aní múge. Mah ehwéh teawiníboq iro. ¹⁵ Arene sánsá moke tagarióge. Arewe íre tuituiragire. Are íre osoréhre. Írakaumo. Are peh ákáhtaq osoréhnsábé íre nuwahbehre. ¹⁶ Arewe peh ákáhtaq osoréh púana wehukenínká wene áwéhipeqté kahqmuri topáh kisúéhnserah are níwéhipeqté kisuanauge.

¹⁷ Arega mahraré, Íné áhnte moné matawéna áhnte mensáméhnsá kéhre ene. Mó naneq-sabé íre tabonahuge ene. Írakaumo. Arewe íre kaweqtaq míahne. Ahtebah kegá are tagéra, Múguwahgu aníne iwíáhowe. Are tabonah aura pira aní mé pehrákora aní míahne. ¹⁸ Minayabe

teawiníboq iro. Are íre tabonah aní míankehboq áhnte kaweq naneq, kóra moné ínéba sebaiqmaro. Are pehrákora aní míahnana mó kegá tagehranka ayehitéhnehoé taberábe korósí úbíq miankéhboq sebaiqmaro. Arene auranka kawerue tagankehboq máráhsíni sebaiqme aurapi abaqmaro.

¹⁹ Ínéga nirutaboiru kegá ahbabárotaq sensabé ehweh aritena kamah ariúge. Miraunsabé arene ahbabáq apubúue sue néne kaweq sansá sehgio. ²⁰ Tagariahno. Ínéga onsaraq iriwe ména pakobakoéna áhrabuge. Néne ehweh íréh ánínká onsa siintahnana kibekue weba míanie. Wereq kiwéta táhutahuroyehe.

²¹ Ínéga kiotaikéna Nániboga wahnah wahnahnirabeq wereq tútuue míóge. Ahbabáq sansa kiotaikína anínsabé, Máho teawinie. Ínéga wahnah wahnahnurabeq tútuue míónserah arega moq ínéreq mahta q wahnah wahnahnurabeq tútuue míahnó ataníe. ²² Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

4

Sega íópeq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh éhwéhne.

¹ Anehe íné Sóniga mó tagogana íópeqté ónsá sírana tagoge. Írátáu ehwéh pembíáh tahnsa ehwéhnká mó mahraréna, Anehe sína naneqsabé sokigi awiníboq íópeq kio ire. ² Íópeq kio irana Manikáne Awanka págege aintéhana néniwanka tagéna wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh aní tagoge. ³ Apahtáro ébáh síwíq sásípa,

kóníríáni, éméra kéhre. Kóníríáni ebáhmé tautáúq ebáhne. Éméra ebáhmé sehenáh ebáhne. Patahga sásípa ebáhtáq patahirana téhrehnserah mitaq tútuue míéh ání wenaneq téhrehre. Tautáúq ebáh, kóníríáni ebáhnká tautáúrinserah mi aní wenaneq tautáúrire. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq ora pewe abugeqñáh atawéna sehenáh ebáh, éméra ebáhnká tahnsanue téhrehre.

⁴ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq mó síáhwári abugeqñáh atiehrara 24 abóawáh wéhgá mitaq tútuue míáhwe. Se taberábe korósí úbíqme méra kaweq ayáhúq, kóraraté miraia áyáhúq sukiwe míáhwe. ⁵ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráqté sokaegsuena ehwehnéna puruburuire. Mi síáh abiahtapeq abapete téhtaré kánéqká téhrehre. Mi kanéqmárimé Manikáne Awane. ⁶ Mi síáh abiahtapeq anotah kawéhú tahnsa náneq, timano tahnsá náneq kéhre.

Itaréitaré oga míáh ká wahnah wahnahnirabeq abugeqñáh atawéna siuranabiahtapeqkakáq sinehepeqkakáq áhnte aurá kéhre. ⁷ Ebeq oga míéh ká úrinsi iá tahnsa káne. Anehe oga míéh kámé awehq kaho tahnsane. Mó anehe oga míéh kámé wehukeniné auranabiah masa káne. Mó sinehe oga míéh kámé kúpapaqka puahmbuahninserah tahnsá káne. ⁸ Mi itaréitaré oga míáh kámári mó ka mó kanue abapete morá óé kένα moke sinonkataq áhnte aurá kéhre. Sene oe awenahpeq moq áhnte aurá kéhre. Sega wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakáq ahriahri mahraréra,
Maniká itene Wahnahnka moke miraorahire.
We peh kaweqtaq mía míai aníne.
We peh kaweqtaq mía míai aníne.

We peh kaweqtaq mía míai aníne.

We naho mía míaú anínéna
amahnága moq ména

mókakeakáq peh mía míaina tuinawire ewe.

⁹ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh
ánínká ahriahri mía míaire. Mina oga míáh
kámárínká wenáwíq pankerera wensabé, Kaw-
eróne atera iwíáh íwíáh atáhwe. ¹⁰ Sega iwíáh

íwíáh atáhtáq 24 abóáwáh wéhgá wahnah wahnah-
nirabeqte síáhráq tútuue míéh áníbá sewe. Sega
ahriahri mía míai aníné auranabiahtapeq séra
sene kaweq ayáhúq mitaq marera káuqmunue, Are-
bataq anotah aní móne éra wensabé iwíáh íwíáh
atáhwe. ¹¹ Iwíáh íwíáh atera igonkónue mahraréra,
Arewé Maniká itene Wahnah mone.

Are anotah kawéq aní móne.

Arensabé iwíáh íwíáh ateq arenáwíq pankerone.

Anotah Wahnáh aní móne.

Arega moke miraorahóne.

Arega moke kéh náneq miraróne.

Are awahbeh sansámé mirarónana

amahnágaákáq kagaire.

Minayabe arensabé iwíáh íwíáh atone éra
igonkónowe.

5

Wehukega íre pugerahráhi pukú éhwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana wahnah wahnahnirabeqte
síáhráq tútuue míéh aníné ayah púpeq
sehirankakaq pukú táhtotíéhkana tagoge. Mi
pukú abapete téhtaré únkúméhráté táhpatainsabé
pehipi íre pugerahráhire. ² Pehipi íre
pugerahráhinsabé íópeqté págege anínká anotah

ehwéhnuue mahraréna, Peh kaweqtaq mía míai anínká mi unkúméh kéhsuena mi pukú pugerahráhire. Ahriahri kaweqtaq mía míai anímé insega pugerahráhiro ue kasenire. ³ Insega pugerahráhiro irana íópeqkákákáq mah marákó marákóipéqkákákáq pusa ké míáhrabeqkákákáq púku pugeqme tagahrahi aní írakaunire.

⁴ Mí pukú pugeqme tagahrahi aní írakauninsabé ínégá áhnte ibisoge. ⁵ Áhnte ibisogana peh morá ábóáwáh wéhgá ínénsabe, Íre ibisáhno. Tagáhno. Súra kahnáh aní míéhre.* We úrinsi iá tahnsa aní míéhre. We Tébitine anahwa ména kiotaiki aní púana mi abápété téhtaré únkúméh awehraq kéhsuahráhéna mi pukúipéq tagahrahire ire.

Sóniga Sipisípiq Áráhq tagó ehwehne.

⁶ Ínégá tagome subiq suto Sipisípiq Áráhq míéhрана tagoge. Wahnah wahnahnirabeq oga míáh kámárí míáhrabeq ákáhpi iriwe míéhрara aboawah wehgá abugeqnáh atíáhwana tagoge. Sipisípiq Áráhqne ayahqnopeq abapete téhtaré pówéh kéna abapete téhtaré áúrá kéhre. Mi aurámárimé Manikáne íópeqté ké wóe. Wega mi ke mah marákó marákóipéq eqmaq suowe.

⁷ Mi Sipisípiq Áráhqka kure wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh aniné ayah púpeqte pukú meyéhre. ⁸ Wega meyéhtáq itaréitaré oga míáh kámárinseq 24 abóáwáh wéhreqka Sipisípiq Áráhqne auranabiahtapeq arehunseraráq méra káuqmunowe. Segá moke morá moránue kítah tahnsá náneqkákákáq kóraraté

* **5:5:** Sísa kahnáhmé Súra kahnáh móe.

miraia párétáhákáq matawéra káuqmunue
 igonkónowe. Kaweq kunkúni naneq párétahipéq
 kéhre. Minawé Sísa tagariáh kégá púrero
 ehwéhne. ⁹ Káuqmunue igonkóno kegá o igónkónéra
 mahraréra,

Arega miraónaga mi pukú mewe kéhsuahráhóne.

Are subiq sutotaq Manikáne animári míageheé

arene korahqtaté wehuke insahwé aritahne.

Arega íre peh morá kéhíná insahwé aritahne.

Mó kehíná suwahpeqte kéákáq

mó ehwéhnikákáq kéákáq

mó kuasa mó kuasa kéákáq

mah marákó márakóipéqté kéákáq insahwé ari-
 tahne.

¹⁰ Arega insahwé aritahna kegá

Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké úkéra

wahnahnéra mókake mah marákó márakóipéq

wahnahnaritagéhe éra igonkónowana

írátíóge.

Sipisípiq Áráhqsabe iwíáh íwíáh ate ehwéhne.

¹¹ Íné Sóniga mó tagogara áhnte peh íregáritaq
 íópeqté kégá igonkónowana íróge. Peh áhnte

tahuséní kégá igonkónéra míáhwe. Wahnah

wahnahnirabeq itaréitaré oga míáh ká iriwe

míáhrabeq 24 abóawáh wéh míáhrabeq íópeqté

kégá abugeqnáh atawéra iriwe méra igonkónowe.

¹² Segá anotahtaq igonkónéra mahraréra,

Subiq suto Sípísípiq Áráhqmé anotah aníne.

Minayabe wega págegeue wahnahnéna

áhnte kawéq náneq matawéna

ahtebia ánínéna moke miraorahire.

Moke miraorahi puaq wenáwíq pankereq,

Kaweróne ateq iwíáh íwíáh atone ewana íróge.

¹³ Manikánka moke miraro naneqmarínká igonkónowana íróge. Íópeqmé mah marákó marákóipéqmé pusa ké míáhrabeqme sóreq wanípépéqmé moke mibeqté náneqmarínká igonkónowana íróge. Igonkónéra mahraréra, Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínseq

Sipisípiq Áráhqseqne síwíq pankereq,
Kaweróye ariteq ahriahri iwíáh íwíáh aritone.

Anotah pagégé áníté míehya puag
ahriahri itensabé iwíáh íwíáh aitone ewana íróge.

¹⁴ Írógara itaréitaré oga míáh kámárínká, Aiq pútaróne ewara aboawah wehreqka marakóipeq káuqmunue sensabé iwíáh íwíáh arítáhwe.

6

Sipisípiq Áráhqka púkuraq unkumeh kéhsúéh éhwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana Sipisípiq Áráhqka matíéh púkúráq abapete téhtaré únkúméh kéhre. Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 1 unkúméh kéhsúéhhrana peh morá oga míéh kánká anotahtaq puruburu tahnsánue mahraréna, Mahbeq súno ire. ² Mahbeq súno irana taberábe oséráq tútuue míéh ánínká iq matíéhhrana tagoge. Tagogana wahnah kené ayahúq wene ayahqnotaq suki atéhrana pokue, Mó ke subipáhraruanieéna pokire.

³ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 2 unkúméh kéhsúéhhrana mó ogá míéh náneq kanká, Mahbeq súno irana íróge. ⁴ Írógana mó osé tautáúq osé

ábóraragire. Manikánka mi oséráq tútuue míéh ání págege atena anotah ebeh poká awena wensabé, Mah marákó marákó pokue kaweq sunúq parabaruo ire. Mibeqté kégá ebehéra we subiq súdehigeheéna págege atena ebeh poká awire.

⁵ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 3 unkúméh kéhsúéhřana mó oga míéh náneq kanká, Mahbeq súno irana íróge. Irena tagogana mó osé pabusa osé ábóraragire. Mi oséráq tútuue míéh anínká ménsámehnsá agehmare naneq matíéhřana tagoge. ⁶ Itaréitaré oga miáh kámáří iriwe miáhrabeqte wehukenínká tahnsa ehwehnirana íróge. Mi ehwéhnká pabusa oséráq tútuue míéh ánínsábé mahraréna, Arega pokue arene arambehri miraé ehwehráhna tanáhráq sinkehe. Ehwehráhna tanáhráq púana táhutahuqme áhnte moné áwíroneherawoe. Óríwi awanká sónkákáq náhniáq sera sonkákáq pehřagáhno.* Íre apiaro irana íróge.

⁷ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 4 unkúméh kéhsúéhřana mó oga míéh kánká, Mahbeq súno irana íróge. ⁸ Irena tagogana mó osé wiehř osé ábóraragire. Óseraq tútuue míéh ání wenáwíqmé Puké Anine. Mó aní wenáwíqmé Iraipéqté Áníné. Wega Puké Ani anehe sire. Segá miraóyanka ebehéra áhnte pukowe. Segá miraóyanka ehwehřehřara áhnte mó ke pukowe. Segá miraóyanka wehuke mó naneq awáhré mó naneq awáhréue pukowe. Segá wehuke suboráho naneq kamáří eqmarehyara mi kamářínká áhnte

* **6:6:** Ářúka 16.6 aigárápéqté éhwéh tagáhno.

mó ke subiq súáhwara pukowe. Mi anítégá mah kehiná kéhíná itaréitaréráq saraqmarera apahtáro sárásá pehragéra peh morá sárásá moke subiq suehye. Miraóyara áhnte ke pukowe.

⁹ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 5 unkúméh kéhsúéhkana Manikáne tahbe tehnopeq tagoge. Manikáne ehwehnsabé íre ahqáho atasa peh kawerue sehgiara wene ehweh tábúsoqme teri terinuro kewé mó kegá mi kawéq ké subiq sutowara sensiwamarí mitaq míáhwana tagoge. ¹⁰ Tagogara sensiwamarínká anotahtaq mahraréra, Itene Wahnahno, arega moke wahnah wahnahnóne. Arega ahriahri kaweqtaq mía míaé peh aiq pútaq sansá miraóne. Mah marakóipeq míáh kégá ite iubiq sutonsabé ahkake ehweh arite ayahq maraníbo ewe. ¹¹ Ewara íopeqté kégá mó aní mó anínue íre wahto taberábe korósiwári náriera mahraréra, Pehgáriq tanáhráq ahrenahro. Itene naruoga ite iubiq sutonserah sega itereq arambehrio kereq iteruwahrahreq subiq súéhrataq anehe Manikánka ehweh aritankéhe ewe. Omaq sitéhra ke pukirataq wega ayahq marankéhe.

¹² Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 6 unkúméh kéhsúéhkana anotah maríire. Wéhékáhte ío nahonáh pabusa ambékí únáh tahnsa úkire. Úkirana inokáhpeqte ío tubugonahgoitaq korahbagirana tagoge. ¹³ Tagogana anotah soírírana awanká ánáh pururuqnaginserah íopeqté wéhyóqmárínká marakóipeq megire. ¹⁴ Megirara máhti sobuonserah ío moq sobuue tabanagire. Tabanagirana moke sáwéhwari móbeq

agire. Moke sóreq waní ákáhpi kéh marákó moq móbeq agire.

¹⁵ Mi tanáhráq mah marákóípeqté wáhnáhmárinseq anotah wehwárinseq ebeho kené kíápéténiwarínseq áhnte monéákáq kéreq tauntahu wehwárinseq arambehriraq saiqnariáh kéreq arambehriyabé ápeq meyáh kéreqka pehbeheráh pokue táhmaro kegá íre ambarúnkákáq mátáípeq tabanagowara mó táhmaro kegá sáwéhrapeq ónapipéq tabanagowe. ¹⁶ Tabanagéra sáwéhakaq ebahnkakáqsábé mahraréra, Ite akariue iubiq suo. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínseq Sipisípiq Áráhqseqka itensabé anotahtaq abiahnsa aitehyansabé akariue iubiq suo. ¹⁷ Kamahina tanáhráq aiq si puara inserénga kaweqtaq míahraho ewe.

7

Manikánka 144 táhúséni (144,000) Ísara ke omaq sito ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogara íopeqté itaréitaré kégá mah marákó mánakó ayehré ayehré iriwe méra sóiriq saiqnariáhwe. Sóiriqka marakóakaq sóreq wanínkákáq awankánkakaq sóiririneho éra saiqnariáhwe. ² Mó íopeqté ánínká íó kiembogirabeq kírana tagoge. Tagogana wega Maniká mía míai aniné máhki aritahráhi naneq ayahpi matíéhre. Matawéna wega íopeqté itaréitaré ké marakóakaq sóreq wanínkákáq íre kaweraruahráhi keyábé anotahtaq mahraréna, ³ Marakóakaq sóreq wanínkákáq awankánkakaq amahnága pehragahro. Ebeqme Manikáne arambehri kené siyehitaq wene máhki

sehiranaritanéhe. Arítáhnaraqmé anehe mi naneq-mari íre kawerarúáhro ire.

⁴ Íópeqté kégá siyehitaq Manikáne máhki sehira meyháh kéwé 144 táhúséni (144,000) kee ewana íróge. Ísara kewé airápété téhtaré káhnáh míáhwe. Máhki arítáh kégá moke mó káhnáh mó káhnáhnue sehiranarítáhwe. ⁵ Máhki sehiranarítáh kégá Súra káhnáh 12 táhúséni (12,000) ke sehiranaritera Árúbéni káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Ágáti káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera ⁶ Áséra káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Nápátári káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Mánáse káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera ⁷ Símióni káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Áriwái káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Ísákah káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera ⁸ Sébúrúna káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Sósépa káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Pénsámíni káhnáh 12 táhúséni ké sehiranarítáhwe. Miraue káhnáh sehiranarítáhwe.

Áhnte kegá Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh éhwéhne.

⁹ Íné Sóniga togagara áhnte ke, íre sáhnshoráho ke moraráq iriwe míáhwe. Mó kehiná suwah-peqte kéákáq mó kuasa mó kuasa kéákáq mah marákó marákóipéqté kéákáq mó ehwéhnkákáq kéákáq mó tahmáró mó tahmáróue moraráq iriwe míáhwe. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh anínseq Sipisípiq Áráhqseqne siuranabiah-tapeq iriwe míáhwe. Segá íre wahto taberábe korósí sukiwe méra awanká ánáh táhtotawéra pore poreowe. ¹⁰ Pore poreéra anotahtaq mahraréra, Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánímé itene Manikáne. Wereq Sipisípiq Áráhqseqka

insahwé aitáróyansabé amahnága kaweqtaq mía
míaúne ewe.

11 Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq
tútuue míéh ánínseq aboawah wehreq oga
míáh kámárínseq míáhtáq moke íópeqté kégá
abugeqnáhnue iriwe míáhwe. Iriwe méra wahnah
wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ániné
auranabiahtapeq arehunseraráq méra káuqmunue
Manikánsabe iwíáh íwíáh atáhwe. 12 Iwíáh íwíáh
atera mahraréra, Aiq míre. Maniká itene Wahnah
anotah anínéna ahtebia áníne éq wensabé,
Kaweróne ateq wenáwíq pankereq ayahmaq
atone. We págege tauntahu aní míéh púaq ahriahri
wensabé iwíáh íwíáh atone. Aiq miraoneheqmúne
ewe.

*Amahnága mah kahnáhné síérime aiq parabagire
i ehwéhne.*

13 Peh morá ábóáwáh wéhgá ínénsabe
kasenána, Íre wahto taberábe korósiákáq ké
inseréhbo? Se eheqte seo ire. 14 Eheqte seo
irana ínégá wensabé, Anotah aní móne. Are
aiq tagariahne uge. Ugana wega ínénsabe, Mi
kené naruoga síwíoqnéra kamah arítówara sene
korósi Sipisípiq Áráhqne korahqpipéq pabeq
paberurowana taberábe agire. 15 Minayabe
Manikánsabe iwíáh íwíáh atáhrabeq méra wene
auranabiahtapeq mía míaéra wéhékáhnkakaq
inokáhpeqkákáq wensabé iwíáh íwíáh atáhwe.
Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh
ánínká sereq míéh púana wahnahnaritena séhréh
arítéhre. 16 Se mókake íre sirupibiinawire. Íre
tahbobóoneherawoe. Patahga íre kamah arinawire.

Osoréh írágá íre tabisuanawire. Írakaumo.
 17 Wahnah wahnahnirabeqte Sipisípiq Áráhqka
 se wahnahnaritankéhe. Wahnah aritena oga mía
 míaorahi waní arahno sokigi arinana Manikánka
 siurapite áqnú moke sorahruankéhe ire. (*Aisaia*
 4.5,6)

8

Náhmbáh 7 unkúméh kéhsúéh ehwehne.

¹ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 7 unkúméh
 kéhsúéhrrara pehgáriq tanáhráq, ákáhtaq ahwáh
 íopeq íre ehwehnia peh ehiya míáhwe. ² Mi
 tanáhráq sótaikitaq íné Sóniga tagogara abapete
 téhranité íopeqté ké míáhwe. Manikáne
 auranabiah tapeq iriwe mía míaéra abapete
 téhtaré pémbíáh meyháwwe.

³ Meyáhwana mó íopeqté ánínká sure
 Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh táhbérápéq iriwe
 ména kóraraté miraia párétáh matíéhre. Mi
 parétáhíépéq kaweq kunkúni pahuráh ira tehrana
 áúnirana kaweq kunkúnire. Áhnte kunkúni
 naneq nówéwana íopeqté ánínká minaakaq Sísa
 tagaríáh kéné púreq ehwéhnkákák morábí ánkarue
 Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh táhbé kóraraté
 miraia táhbérápéq titiratéhre. ⁴ Titiratéhra
 áúninkakák Sísa tagaríáh kéné púreq ehwéhnkákák
 íopeqté áníné párétahíépéqté kiena kire kire
 Manikáne auranabiah tapeq kíre. ⁵ Kírana íopeqté
 ánínká Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh táhbérápéqté
 írá tarasa mewena we matíéh párétáhíépéq obenkíq
 marena mah marákó marákóípéq tuparúéhre.

Tuparúéhtáq puruburuéna anotah ehwéhnéna sokaesuenta máríire.

Íópeqté kéga pemiáhno ehwéhne.

⁶ Abapete téhtaré íópeqté kéga abapete téhtaré pemiáh matawéra pemiáhnoneherawoe.

⁷ Námbáh 1 íópeqté ánínká pemiáhnirana obiaurankakáq irakákáq korahqkakákáq mah marákó márakóipéq tuparúéhana sehekáhnkakaq marakóakaq apahtárórác saraqkirana peh morá sárásá tagirana téhtaré peh kéhre. Peh kéhrana uwaruntúme moke tagire.

⁸ Námbáh 2 íópeqté ánínká pemiáhnirara anotah iráreh sawéh tahnsa náneq sóreq wanípípéq tuparúéhana wání apahtárórác saraqme kéna peh morá sárásá korahq úkirana téhtaré sárásá peh kéhre. ⁹ Wánípeqté ménkáméhnká peh morá sárásá pukowana téhtaré sárásá peh oga miáhwana sípi peh morá sárásá wánínkowana téhtaré peh kéhre.

¹⁰ Námbáh 3 íópeqté ánínká pemiáhnirana kánéqka téhrehnserah anotah wehyóq téhréna íópeqté ísígue megire. Wání apahtárórác saraqme kéhrarana wehyoqka wání aroipéqkákákáq arahnotaqkakákáq peh morá sárásátác surahire.

¹¹ Mi wehyóq áwíq Kítahé Maráhsíníe. Mi wehyóqká ísígue márunsurahitaq wání peh morá sárásá kítahé wání úki puara áhnte kéga pukowe.

¹² Námbáh 4 íópeqté ánínká pemiáhnirana pópoqnahakákáq íónkakaq wehyoqmarínkákákáq apahtárórác saraqme kéhrana peh morá sárásá subírana íre téhria peh sunkíkíragire. Minayabe wehekáhnabubu peh ákáhtaq téhrehana

inokáhnabubu peh ákáhtaq íónitehrana wehyoqka peh ákáhtaq téhrehre.

¹³ Íné Sóniga tagogana íópeq anotah kuqñúnká paqme kéna anotahtaq mahraréna, Mó íópeqté ánítógá pemiáhnonehera irataq anotah kamáh arieneherawoe éna uwo uwo uwo ire. Uwo uwo éna, Mah marákó marákóipéq miáh keyábé iwíáhunka nirupipeq anotah uméhire irana íróge.

9

Íre ambarúnkákáq mátáipéqté kíyábé éhwéhne.

¹ Náhmbáh 5 íópeqté ánínká pemiáhnirana íópeqté wéhyóqká ísígue mah marákó marákóipéq márunsurahirana tagoge. Tagogana íre ambarúnkákáq mátáipéqté kí kéhrana wehyoqme áwíre.

² Áwírana wehyoqka onsa sírara abe kekiówana áhnte auninserah áúnká íre ambarúnkákáq mátáipéqté kírana wéhékáh íótaqkákáq moke íópeqkákáq akari agirana sunkíkíragire. ³ Sunkíkírara áúnirabeqte áhnte wahráhqmárínká séra mah marákó marákóipéq abae agowe. Mi kamári págege kamári méra wehiboyanka wehuke kamah arínserahnowe.

⁴ Mi kamárínsábé, Uwaruntúnkakaq awanká ánáhakaq moke kíréh náneqkákáq pehragahro. Peh morá siyehitaq Manikáne máhki íre kéké síwíoqnahro arítera sensabé, ⁵ Wehuke subiq súéhboq peh moberíáh íótáq síwíoqnahro arítáhwe. Wehiboyanka wehuke pehnserah mi kamárínká wehuke pahwana sírيره. ⁶ Áhnte síérirara mi tanáhráq pukéyabe suwahbehrara

íre miraorahowe. Segá, Árahue pukinabugamo éra iwíáhue kabarowana Írakaunire.

⁷ Mi wahráhqmárímé ebehorahi oséwárí tahnsa míáhwana tagoge. Siyahqnopeq wahnah kené ayahúq, kóraraté miraia áyáhúq sukiwe míahwana sene siuranabiah wehukene siuranabiah tahnsane. ⁸ Sene siyahrame ahreroné íre wahto ayáhrá tahnsanirana sene síwéhwé wehuke parahi ka úrinsi iáné áwéh tahnsane. ⁹ Sene ahrame káhpahraq kéhnserah ahráne. Áhnte ebehorahi oséwárinká sabirue nogí káhrégá pehbeheráh pokirana anotah ehwéhnire. Mina inserah mi wahráhqmárínká anotahtaqa ehwehnowe.

¹⁰ Wehiboyanka pehnserah mi kané éhwegáránká pahrahire. Moberiáh íótáq sene éhwegáránká wehuke pehrana síériré.

¹¹ Wáhrahqmaríné wahnahme íre ambarúnkákáq máátápéqté áníne. Íbaru ehwéh Asiu kené ehwehme mi wahráhqmáríné wahnahme wenáwíqmé Ábárónie. Káríki kené ehwehme mi awíqmé Wehuke Íre Kawerarítéh Áníne.*

¹² Ebeqte íre kaweq sunúq aiq parabagirana téhtaré mó íre kaweq sunúq ábóraraginae.

Ósewarítáq tútuue míáh kégá mirao naneqsabé ehwehne.

¹³ Náhmbáh 6 íópeqté ánínká pembiáhnirana Manikáne auranabiahtapeq kéh táhbé, kóraraté miraia táhbé itaréitaré pówéhwárí itaréitaré ayehráq kéhrana mitaqté ehwehnirana íróge.

¹⁴ Írógana mi ehwéhnká pembiáhni anínsábé

* **9:11:** Mi anímé owainawane.

mahraréna, Íyúpétísa waní aroipéq mitaq itaréitaré íópeqté ké táhru táhrué saiqnariáh ké pugeq suo irana íróge. ¹⁵ Sega mi opéqkákáq íónkakaq wéhékáhnkakaq áhwahakáqsábé aiq áwénunowe. Mi tanáhráqsábé áwénunowana pugeq súéhrara mah kehiná kéhíná apahtárórác saraqme míáhwana peh morá túiná subiq suaneheéra pokowe. ¹⁶ Pokowara sene ebeho ké áhnte míáhwe. Sega ósene abobiahtaq tútuue méra peh íregáritaq 200,000,000 ke míáhwe irana íróge.

¹⁷ Néniwanka tagehtaq ebeho keakáq sene óseakáq mahraue tagoge. Mi ke káhpahraté miraia siótí sukiwe míáhwana tagoge. Mó siótíwárimé tautáúrirana mó siótíwárimé kókomuirana mó siótíwárimé wiehq kéhrana tagoge. Ósewaríné siyahqnomé úrinsi iáné ayahqno tahnsane. Iraakáq áúnkakaq osoréh ébáhnkákáq sene áwéhipeqté sire. ¹⁸ Iraakáq áúnkakaq osoréh ébáhnkákáq ósewaríné áwéhipeqté sinka mah kehiná kéhíná peh morá túiná subiq súéhre. ¹⁹ Ósewarínká sene síwéhrate wehuke kamah ariera éhwegárátaté subiq súáhwe. Sene éhwegará wehene ayahqno tahnsanéna wehuke kamah ariéwe. Peh morá túiná subiq súáhwara téhtaré túiná íre pukowe.

²⁰ Íre puko kegá sene ahababáq sansa peh sehgiówe. Sene ahababáq sansa íre susa peh siyahtate mirao naneqmarínkákáq owainawamarínkákáqsábé iwíáh iwíáh arítáhwe. Siyahnkaratáté mirao naneqme kóraakáq káhpahakáq ebahnkákáq awankánkakaq mewe miraowe. Miraowana minawarínká íre

tagahrahire. Íre irahráhire. Íre nogoráhire. Írakaunire. ²¹ Mi kegá sene ahbabáq sansa íre susa peh mó ke subiq suera ánéhgie sansankákáq ahgora sansánkákáq miraowe. Segá mó kené ahre weh abariéra mó kené ménsámehnsá aebóowe. Mi ahbabáq sánsámári íre susa peh matíáhwe.

10

Anotah íópeqté ánínká miraú ehwehne.

¹ Íné Sóniga tagogana mó aní, págege íópeqté ánínká mibeqté tuirana tagoge. Tagogana wehukenínká ambanta úbíq míéhnserah wega írábúyá úbítiéhkana wene ayahqno abobóráhpeq ora períéhkana wene auranabiah patah tahnsánéna wene aigará ira tehre.

² Wega pehgáriq pugesa pukú wene ayahpi matawéna mó aigará sóreq wanípípeq abasarawéna mó aigará mah marákóráq abasarawéna anotahtaq sawaiire. ³ Úrinsi iánká ehwehninserah anotahtaq sawaiire. Wega sawaiitaq abapete téhtaréráq puruburuire.

⁴ Puruburuitaq, Ínéga sehiraninie utaq íópeqté éhwéhnká mahraréna, Sawaii ehwéhmé íre sehiranúno. Mi ehwéh peh epéq éhwéh kankehe ire.

⁵ Peh epéq éhwéh kankehe irana sóreq wanítáq marakóraq abaseh anínká wene púpeqte áyáh íóperue pankeréhre. ⁶ Wene púpeqte áyáh íóperue pankeréna Maniká oga mía míai aní wenáwírue ehwehnire. Manikánka íópeqkákáq mitaq kéh náneqmarínkákáq mirarena mah marákó marákóákáq mitaq kéh náneqmarínkákáq mirarena

sóreq wanínkákáq mipéq kék náneqmarínkákáq moke mirarowe. Íópeqté ánínká Maniká áwirue mahraréna, Mah tanáhráq aiq parabaginaire. Manikánka mó íre íwénuninkehe. Írakaumo. ⁷Írakaumo éna mó mahraréna, Náhmbáh 7 íópeqté ánínká pembíáhnínaraq Manikáne épéqté éhwéh aiq pútaraginkehe. Wega naho íre teriasa peh wene ehweh iraru ke teriuwe ire.

⁸ Irana íópeqté éhwéhmé íre sehiranúno éwéh éhwéhnká ínénsabe mó mahraréna, Sóreq wanítáq marakóraq abaseh anínká pugesa púkú wene ayahpi matíéhre. Mi pukú koweo ire. ⁹ Koweo irana íópeqté ánípá kure wensabé, Káriq pukú me-nio ugana wega ínénsabe, Mewe náhno. Nehnaraq arene áwéhipeq sahq tahnsanínana arene arupipeq kítabanae ire.

¹⁰ Irana ínéga íópeqté áníné ayahpíte pukú mewe noge. Níwéhraq sahqka teinserahnirana nirupipeq áhnte kítabehre. ¹¹ Kítabehrana wega ínénsabe, Manikánka, Irarúno atahnah arega mókake sína naneqsabé irarinkehe. Mah kehiná kéhínámé sene marakówé, sene ehwehme, sene wahnahmarímé miraira naneqsabé irarinkehe ire.

11

Ehweh pahsúéhra anítéyábé éhwéhne.

¹ Aghemare naneq pegiqnáhnkara tahnsa náneq nániena ínénsabe, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqkákáq mibeqté táhbéákáq iriwe koagehmaro. Mibeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh ké sáhsaho. ² Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté mátábú íre agehmaro.

Mitaq wáhnaupeqté ké wéhuwa náríra sega 42 ió Sarúsarama suwahpeq méra mi matábú íre kaweraruagéhe. ³ Mi tanáhráq néne ehweh pahsúéhra anité págege aritahnara sega nahonáh kórósí aneranerue méra áhnte ió 42 ió pahsuqme irarigehe ire.

⁴ Téhtaré óríwí áwánkánkákáq téhtaré áráhmúákáq mah marákó marákóipéqté Wáhnáhné auranabiahapeq kéhrara ehweh pahsúéhra anité mi awánkátaré tahnsa móye. Mi aráhmúrará tahnsa móye. ⁵ Mó kegá mi anité íre kaweq sansá aritéhrataq mi aniténé síwéhipeqté íragá mi ke tabiq suanawire. Mi anité íre kaweq sansá aritéhra kewé miraue pukigehe.

⁶ Manikánka págege aritéhrara mi anitégá moke Manikáne ehweh pahsúéhra tanáhráq ibonsabé, Ahqáho atéhrataq íre ibonsorahire. Sene págege ehwéhnká moke wánímé korahq waní úkorahire. Sene págege ehwéhnká moke mó naneq mó naneq íroke naneqmarí mah kehiná kéhínápá serahire. Sega suwahbáhnaraq mi sansámári miraigehe.

⁷ Manikáne ehweh pahsúéhra tanáhráq parabagínaraq íre ambarúnkákáq mátáipéqté áwéhq poeráhqká kiembogue mi anitéreq ebehéna se kiotaikue subiq suankéhe. ⁸ Subiq suahnaraq sene sinonka Sarúsarama suwahpeq anotah ahtápéq ábóraq kanae. Mi kehiná suwahpeqsabé pabeqme ehwéhmé Sóróma suwahpeqkákáq Ísípi marákórápéqkákáre. Mitaq sene Wahnahka awankátaq táhpawe pukúwe.

⁹ Manikáne ehweh pahsúéhra aniténé sinonka apahtáro wéhékáhnkákáq mó ákáhtaq

wehekáhnkákákáq ómiga tagagehe. Mó kehiná suwahpeqte kéreq mó kuasa mó kuasa kéreq mó ehwéh mó ehwéhkákákáq kéreq mah marákó márákóipéqté kéreqka tagéra mi anité maisareyabe ahqáho aritagéhe. ¹⁰ Mi anité íre pukirataq sene ehwehnka ahbabáq ke síwíoqnagehe. Síwíoqnáhna puara mi anité pukirataq marakóipeqté kégá iwíáh iwíáhéra ábáhréra sene iyahnabo anímári ménsámehnsá pehipi nárigéhe.

¹¹ Apahtáro wéhékáhnkákákáq mó ákáhtaq wehekáhnkákákáq parabagirana Manikánka mi anité oganúq sitahnara iriwe míéhrataq ómi se tagah kegá anotahtaq áhre agigehe. ¹² Áhre agirataq íopeqté éhwéhnká mi anitéyábé, Mahbeq kíótao ínara sene naruoga tagehrataq sega íopeq írabúyápipeq kibekoyeherawoye.

¹³ Mi tanáhráq anotah maríítaq mi kehiná suwahpeq peh morá áyéhráq íre kawerarúéhtáq abapete itaréitaré áyéhráq peh kéhre. Máriaínka áhnte ke 7 táhúséni (7,000) ke subiq súéhre. Peh awahoraq míáh kégá mina tagéra anotahtaq áhreéra Maniká íopeqté ánínsábé iwíáh iwíáh atáhwe.

¹⁴ Mi sunúq aiq parabagire. Mó íre kaweq sunúq anehe áhníbórá sinawire.

Aboawah wéhwárínká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh éhwéhne.

¹⁵ Náhmbáh 7 íopeqté ánínká pembíáhnirana íopeqté éhwéhmárínká anotahtaq mahrarirana íróge. Mi ehwéhmárínká mahraréra, Manikánka eqmaréh ání itene Wahnahnka mah marákó márákó wahnahné arámbéhrí aiq

awaq míéhre. Wega ahriahri wahnah wahnahninkehe ire.

¹⁶ Manikáne auranabiah tapeq 24 abóawáh wéhgá tútuue míáhrabeqte irigéra sene siuranabiah maraipérué Manikánsabe iwíáh íwíáh atera ¹⁷ mahraréra,

Maniká itene Wahnahno,
arega moke miraorahóne.

Arewe naho mía míaé
amahnága moq mía míaóne.

Arega págegeue miraé

mah marákó márakóípéq wahnahné arámbéhri
aiq awaq meronayabé, Kaweróne atone.

¹⁸ Arensabé suwahrieh kegá abiahnsanowah

arega moq sensabé abiahnsanónana
pusa ké sainsue tanahráq aiq sire.

Arene arambéhri ke ápeq nárie tanahráq aiq sire.

Arene ehweh irare kereq

Sísa tagaríáh kéreq arensabé áhteno kereq
arene sánsá sehgió kéreq ápeq nárinkéhe.

Arega anotah kereq íre síwíqkakaq kéreq
monserahnue iwíáhue tagé ápeq nárinkéhe.

Mah marákó márakó íre kawerarítáh ké
sainsue tanahráq aiq sire ewe.

¹⁹ Mi tanahráq íopeq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté ónsá sírana Manikánka irarú ehweh kéh púkú pókísí ábóraq kéhre. Kéhrana sokaesuenta anotah ehwéhna puruburue márírana anotah ibó obiaurankakáq íbónsirana tagoge.

12

Karahrabah tahnsá náneq kansabé éhwéhne.

¹ Íópeq anotah naneq ábóraragirana tagoge. Íné Sóniga tagogana anotah iní patahraté aneranerue ména inokáhpeqte íó wene ai awenahpeq kéhrana wene ayahqnotaq airápété téhtaré wéhyóqmárínkánká áyáhúq sukiriéhrana tagoge. ² Mi iní kía ména wene ani maqmianai puana érinabé anotahtaq uwo uwoire.

³ Mó anotah naneq íópeq ábóraragirana tagoge. Íné tagogana tautáúq awasa káráhrábáhnaba ábóraragirana tagoge. Nayáhnkú pówéhákáq abapete téhtaré áyáhqnónkákáq kéhrana mi ayáhqnótáq abapete téhtaré wáhnáh kéné ayahuq wene ayahqnomarítáq sukiriéhrana tagoge. ⁴ Wene éhwegárátaté íópeqté wéhyóqmári subibinaruena mah marákóípéq tuparúéhrana mipéq sáhagire. Peh morá ákáhpíte wéhyóqmári miraruéhrana ayehré ayehré kéh wéhyóqmári peh kéhre.

Mi inínká maqmianai aní nanieéna mi karáhrábáhnká mi ininé auranabiahtapeq ména áwénunire. ⁵ We áwénunirana mi inínká animai maqmaréhrara sega mi aní apubúue tumeqmera Manikánka wahnah wahnahnirabeq móátáhwe. Mi anínká mah kehiná kéhíná págege sahtáté págegeue wahnah wahnahninkeheéna Manikánka aiq omaq atéhre. ⁶ Mi inínká maqmarena pehbeheráh abatapi pokire. Wega káirabeq Manikánka wene máhriq kaweraréhrana wega apahtáro ópéq mó ópéq ákáhtaq mitaq kowíéhrana Manikánka we wahnahnatéhre.

⁷ Íópeq anotah ebéhowana tagoge. Íópeqté ání mi keráq wahnahni aní wenáwíq Máhíkérie. Wereq we kéráh íópéqté kéreqka mi karáhrábáhnseq wene

íopeqté kéréh kéreqka ebehowe. ⁸ Íopeqté kéreqka mi karáhrábáhneq we kéréh kéreq kiotaikéra kaqsúáh púara íopeq mó íre míahrahowe. ⁹ Íre míahrahowara íopeqté kégá mi karáhrábáhneq we kéréh kéreq mah marákóipéq tuparúáhwe. Mi karáhrábáhmé we owainawamariné wahnah mire. Nahomé we wehe ména we mó awíq Séténie. Wega mah kehiná kéhínánsábé péhe éhwéh teriu púara íre kaweq sansá miraowe.

Sísa tagariáh kégá owainawa kiotaiko ehwéhne.

¹⁰ Íopeqté anotah ehwéhkirana íróge. Mi ehwéhká mahraréna, Wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq owainawanka Maniká Iteribone auranabiahapeq iteruwahrah ehweh arita aritaire. Amahnága íopeqté kégá owainawa íopeqté tunkaqsúáhwana Maniká, ite meirena kaweritéh ánínká págegeue wahnah wahnahni tanáhráq aiq sire. Ite meirena kaweritankeheéna Manikánka omaq atéh ání anotah aní úkéna págege aní úkire.

¹¹ Iteruwahga mah marárákóipété oga me tanáhráq íre iwíáh iwíahia peh aiq pútaq ehwéh pahsuera Sipisípiq Áráhqne korahqtaté owainawa kiotaikowe. Sipisípiq Áráhqne ehweh sehgiunayabé iubiq suaneherabomo éra se puke tanáhráqsábé íre áhreéra owainawa kiotaikowe.

¹² Íopeq míáh kéó, minayabe iwíáh iwíáhoró. Mah marákó marákóipéq míáh kéó, owainawanka ite kamah ainayabé itega uwo uwooneheqmóe. Owainawanka tagehme peh wahto tanáhráq kéh púana anotahta q taonsahéna iteba aiq sire íre.

13 Karahrabahnka tagehme, Íné mah marákóipéq tuparúáhwe éna animai maqmaréh íní subiq suanieéna káréhre. 14 Mi iní anotah kuqnúné téhtaré óé áwéwana wega karahrabah auwena abatapi paqmena pokire. Mitaq apahtáro ópéq mó ópéq ákáhtaq mi iní kirabo atagehe.

15 Karahrabahnka mi iní wánínkinkeheéna wání mugiq súéhrena anotah wání pewe wánínka mi iní káréhre. 16 Káréhrena marakóga mi iní séhréh atanieéna marakó tahtahragirana mi wání mipéq tupekire.

17 Mi iníiné animárimé Manikáne ehweh sehgió kéreq Sísa éhweh terié kéreq miáhwe. Míáhwana karahrabahnka mi inínsábé anotahtaq abiahsanéna mi iníiné animárinseq ebehinieéna kogabaréna 18 sóreq wanítápéq arahwéraq iriwe miéhre.

13

Kiembogi kanká mirai ehwéhne.

1 Íné Sóniga tagogana sóreq wanípípeqté anotah ka kiembogirana tagoge. Mi kamé abapete téhtaré áyahqnónkákáq nayáhnkú pówéhákáq kéhrana tagoge. Mi powéhwáritáq nayáhnkú wáhnáh kéné ayahúq sukiriéhrena tagoge. Mi kané ayahqnomarítáq Manikánsabe éhruru atéh éhwéh sehira kéhrana tagoge. 2 Mi kané págege anónkámé tanahraipéqté ká áwéhq pusiné anonka tahnsáne. Wene aigáramé anotah kané aigará tahnsane. Wene áwéhwe úrinisi íané áwéh tahnsáne. Karahrabahnka sóreq wanípípeqté kiembogi ka págege atena wene wahnah arámbéhrí awaq mio atéhre.

3 Mi kané peh morá áyáhnótáq pukorahi nao káráirana wagirana mah kehiná kéhínánká kurináhnéra mi ka kéráhwe. 4 Kéráhwana karahrabahnka mi ka págege atena, Wahnahnúno atéh púana mah kehiná kéhínánká karahrabahnsabé iwíáh iwíáh atáhwe. Iwíáh iwíáh atera kiembogi kansábé moq iwíáh iwíáh atera mahraréra, Mi ka áhnte pagégé ká míre. Minayabe mi kamé insega we tahnsa míehro? Mi kanseq ebehínaraq insega kiotaikorahiro? Írakaumo ewe.

5 Iwíáh atéhhrana mi kanká wewensabé iwíáh iwíáhi ehwéhnéna Manikánsabe éhruru atena 42 ió págegeue wahnahnire. 6 Mi kanká Maniká áwíqkakaq we mía míairabeqkakaq íre kaweq ehwéh atena Manikánseq íópeq míáh kéreqsabé síéhruru arítéhre. 7 Owainawanka págege atowana mi kanká Maniká tagaríáh ké ebeh aritena kiotaikéna subipáhrarúéhre. Wega págegeue wahnahnéna mó kehiná suwahpeqte kéákáq mó kuasa mó kuasa kéákáq mó ehwéh mó ehwéhno keákáq mah marákó marákóípéqté kéákáq wahnahnarítéhre.

8 Págegeue wahnahnarítéh púara mah kehiná kéhínánká mi kansábé iwíáh iwíáh atagéhe. Manikánka mah marákó marákó íre mirarotaq oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq púkuipéq sehiranúwe. Sipisípiq Áráhq subiq súówana mó oga úkúwe. Mi pukúwé wene púkue. Mi pukúipéq sensíwíq íre kéh ké ómiga kiembogi naneq kansábé iwíáh iwíáh atagéhe.

9 Íre parosa áhréákáq kéó, kawerue íráhro. 10 Mi tanáhráq Manikánka insebópoq karábúsiipéq míankeheéna omaq atahnaraq mó kegá mi aní meqmera móatagéhe. Pokatate kirasuqme subiq

suagéheéna omaq atahnaraq mi aní pokatate kirasuqme subiq suagéhe. Maniká tagaríáh kéó, mi tanáhráqkákáq Manikánsabe aiq pútare ateq wene ehweh ambubu atawéq sehgióro.

Mó kiembogi kanká mirai ehwéhne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana mó kanká marakóipeqté kiembogirana tagoge. We káriq sipísííqné pówéhrrare táhnsá wene ayahqnotaq kéhre. Anotah karáhrábáhnká ehwehni serahnire. ¹² Anehe kiembogi kanká ebeq kiembogi kané págege wahnáh arítéh árámbéhrí awaq míéhre. Awaq mena mah kehiná kéhínánsábé, Náo wagi kansábé iwíáh iwíáh atáhro éna págege arítéhre. Págege aritena ¹³ ótaq sansá págege sansánéna íópeqté irobinansabé, Mahbeq tuo iraritaq íópeqté irobina túlrara áhnte kegá tagahwe.

¹⁴ Tagahwana anehe kiembogi kanká ebeq kiembogi kané págege arámbéhrí awaq mena ótaq sansánire. Ótaq sansáni puara mah kehiná kéhínánsábé wene péhe éhwéhnsábé aiq pútare atáhwe. Mó anínká ebeq kiembogi ka pokatate subírana pukéna oga úkire. Anehe kiembogi kanká mah kehiná kéhínánsábé, Ebeq kiembogi kané píkísah mirareq, Minayabe iwíáh iwíáh atáhro arítéhre. ¹⁵ Iwíáh iwíáh atáhro aritena ebeqte kané píkísah págege atéhrana píkísahga oga úkéna ehwehnire. Ehwehninka píkísahyabé íre iwíáh iwíáh atáh ké subiq súéhre.

¹⁶ Anehete kanká mirarinka mah kehiná kéhínánsábé sene siyah púpeqkákáq siyehitaqkákáq máhki meyáhwe. Wega moke anotah kereq íre síwíqkakaq kéreq áhnte moné kéh kéreq

tabonah kereq arambehriraq saiqnariáh kéreq arambehriyabé móne meyháh kéreq moke, Máhki meyháhro arítéhre.

¹⁷ Mi mahkí ahqáho atáh kégá ménsámehnsá íre paiqmarahráhowe. Peh morá mi kané áwíqópópoq wene náhmbahpopoq máhki matíáh kégá ménsámehnsá paiqmarahráhowe. ¹⁸ Teiú éhwéh iwíáhue tagahro. Ahtebahraho kegá mi kané náhmbahq ahtebahro. Mi nahmbáhqmé wehukeníné náhmbahq mire. Mi nahmbáhqmé mahraue 666 nahmbáhre.

14

Sipisípiq Áráhqne animárínká o igónkóno ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana Sipisípiq Áráhq míéhрана tagoge. Wereq áhnte mó kereq 144 táhúséni (144,000) kereq Sáióna sawéhrápéq iriwe míáhwana tagoge. Sipisípiq Áráhq áwíqkakaq Wenabo áwíqkakaq mi kené siyehitaq kéhrana tagoge. ² Ahkuaq ahkuari wanínká uinserah ehwéhnéna anotah purúbúrúinserah íópeqté éhwéhnirana íróge. Mi ehwéhmé peh kaweq ehwéh áhnte kegá kítah subónserah ehwéhne.

³ Sega Manikánka wahnah wahnahnirabeq itaréitaré oga míáh ká míáhrabeq 24 abóawáh wéh míáhrabeq iriwe méra o igónkónowe. Mó kegá mi igónkó íre ahtebahwara peh mi ke 144 táhúséni (144,000) kegá ahtebéra igonkónowe. Se marakóipeq miarotaq Sísaga wene korahqtaté insahwé aritena kawerarítáaire. ⁴ Wehga ahabábq ahréró íre abariéra peh kaweqtaq mía míaonserah mi kegá peh kaweqtaq méra

Sipisípiq Áráhqka pokirabeq kéréhwe. Manikánseq Sipisípiq Áráhqseqka mi ke téh insahwé aritera kawerarítóye. ⁵ Sega péhe éhwéh íre iraria peh kaweqtaq mía míaowe.

Apahránító íópeqté kégá pahsúó ehwehne.

⁶ Íné Sóniga tagogana íópeq ákáhnabubu peh morá íópéqté ánínká paqmíéhrena tagoge. Wega mah kehiná kéhíná kaweq kagai ehwéh korerie arámbéhrí kéhre. Mó kehiná suwahpeqte kéákáq mó kuasa mó kuasa keakáq mó ehwéh mó ehwéhnkákáq kéákáq mah marákó marákóípeqté kéákáq mi ehwéh korerie arámbéhrí kéhre. ⁷ Íópeqté ánínká anotahtaq mahraréna, Manikánka ehweh aitena sainsue tanahráq aiq si puaq wensabé áhreq iwíáh iwíáh atáhro. Íópeqkákáq mah marákó marákóákáq sóreq wanínkákáq moke wání arahnonkakáq miraro aninsábé iwíáh iwíáh atáhro ire.

⁸ Mó íópeqté ánínká anehe séna anotahtaq mahraréna, Áhnte kehiná suwahpeq Pábíróni suwahpeq íre kaweragire. Moke mibeqté kégá miraonserah mah kehiná kéhíná tagéra sene ahkaragára sansánowe. Píah néra ahbabáq ini abarionserah sega íre kaweq sansánowe. Minayabe Pábíróni suwahpeq aiq moke íre kaweragire ire.

⁹ Mó íópeqté ánínká sinehepeq séna anotahtaq mahraréna, Kiembogi kankákáq wene píkísahakáqsábé iwíáh iwíáh atéh ání wene ayahnkarakákáq wene ayehitaqkakáq máhki matiéh ání Manikánka mi aní kamah awinkéhe. ¹⁰ Manikánka mi aninsábé anotah abíáhnsá atena irobinankakáq osoréh ébáhnkákáqtáté

kamah awinkéhe. Sipisípiq Áráhqseq moke Manikáne íópeqté kéreq tagahrabeq mi aní anotahtaq kamah awinkéhe. ¹¹Uwo uwo orabeqte íráípeqté ahriahri áú kiegieire. Wehukega uwo uwoéra wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq íre ahrenahrahowe. Kiembogi kankákáq wene píkísahakáqsábé iwíáh íwíáh atáh ké, máhki matíáh kéwé mitaq ahriahri mía míaigehe ire.

¹² Maniká tagaríáh kéó, itega Sísansabé aiq pútare ateq Manikáne ehweh kawerue sehgiómé kawerowe. Teiú tánáhráqkákáq mi ehwéh ambubu atawéq Sísá kawerue kéréhro.

¹³ Íné Sóniga írógana íópeqté éhwéhnká mahraréna, Mahna teawú éhwéh sehiranúno. Manikáne arambehri sehgiara pukira kegá anehe iwíáh íwíáhigehe ire. Irana Manikáne Awanka moq ehweh mahraréna, Wega aiq irarire. Se pukirataq sene arambehriyabé ahrenagehe. Se pukirataq pehipi íre pukigehe. Írakaumo. Sene kaweq sansá mewera pokigehe ire.

Manikánka ahbabáq ke kamah arieyabe pabeqme ehwéhne.

¹⁴ Íné Sóniga mó tagogana taberábe piríbirióyáh ábóraq kéhrana tagoge. Piribirioyahta q tútuue míéh aní wehukení úki anínéna wene ayahqnota q kóraraté miraia áyáhúq sukirawéna wene ayahnkaratáq áwéhreh sogíq tahnsa matíéhra na tagoge.

¹⁵ Mó íópeqté ánínká Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpeqté tueyokéna piribirioyahta q tútuue míéh ánínsábé anotahta q mahraréna, Mah marákó marákó moke kiréh náneq nera kéhnsábé

koawaqme tanahráq aiq si puah arene áwéhreh sogíq mewe koawaqmio ire. ¹⁶ Koawaqmio irana piribirioyahtaq tútuue míéh ánínká marakóipeq tuména wene áwéhreh sogíqtáté koawaqmíéhre.

¹⁷ Íné Sóniga tagogana mó íópeqté ánínká Manikáne íópeqté náhúpéqté tueyokéna wene ayahpi áwéhreh sogíq matiéhkana tagoge. ¹⁸ Mó íópeqté ání titiré tahbérápéqté séna iraraq wahnahni aní ména áwéhreh sogíq matiéh ánínsábé anotahtaq mahraréna, Marakóipeq moke náhniáq sera aiq nera kéh púah arene sogíqtaté koawaqmio ire.

¹⁹ Koawaqmio irana mi íópeqté ánínká wene sogíqtaté marakóipeq koawaqmena náhniáq sera sorupárehre. Náhniáq sera ano sareranieéna sarere naneqpipéq sáharéhre. Manikánka ahbabáq keyabé anotah abíáhnsánéna wehukénínká náhniáq sera ano soruparéhnserah mi ke kamah arinkéhe. ²⁰ Sarere naneq kéhmé ahnansahrapere. Sareréh kóráhqká wání piéhnserah tahnsánirana abae agire. Mi koráhqká wehukéníné akorapéq tahnsánue ire wahto 300 kirómítá tahnsanue abae agire.

15

Wehuke íre kawerariteyabe éhwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana íópeq mó anotah naneq ábóraragirana tagéna áhtenuge. Abapete téhranité íópeqté kégá wehuke íre kawerarite naneqmarí abapete téhtaré matiáhwana tagoge. Mi íre kaweq naneqmarí anehe sína nanere. Mó íre sinae.

Minawari parabagínana Manikáne abiahnsa aiq parabaginae.

² Íné Sóniga tagogana anotah kawéhú tahnsa náneq, irareh timánó táhnsá náneq kéhrana tagoge. Kiotaiko kegá mitaq iriwe miáhwe. Sega kiembogi ka kiotaikowe. Mi kegá mi kané pikísah íre iwíáh iwíáh atera wene náhmbahq sene sinonkataq sehiranéyabe ahqáho atáhwe. Sega mitaq iriwe méra Manikáne kítah tahnsá náneq subera

³ Manikáne arambehri aní Mósísireq Sipisípiq Áráhqseqne igonkónéra mahraréra,

Maniká Iteriboo,

arega moke págege arámbéhrí miraorahone.

Minayabe tagéq áhtenéq

arensabé iwíáh iwíáh atone.

Arega moke mah kehiná kéhíná wahnahnóne.

Arene sánsámé aiq pútaq tábúsoréh sánsáne.

⁴ Itene Wahnahno,

arebataq kaweqtaq mía míaóna aní púara

ómiga arensabé áhreéq arenáwíq pankeragéhe.

Arene kaweq arámbéhrí ómiga tagahraho puara

mah kehiná kéhínánká sure

arensabé iwíáh iwíáh atagéhe ewe.

⁵ Ewana íné Sóniga mó tagogana íópeq Manikáne nahtapeqté ónsá sírana tagoge. Mi nahmé marakó abatapi wéhuwa náh tahnsanéna peh íópeq kéhre.

Mi nahtápéqté peh aiq pútaq ehwéh sire. ⁶ Mi nahtápéqté abapete téhraníté íópeqté kégá we-

huke kamah arieráhi naneqmarí morá moráue matíáhwe. Matawéra tueyokéra kaweq tabérábé kórósí aneranerue méra kóraraté miraiá arétí sene siahwiraq kógahpawíáhwana tagoge.

⁷ Maniká ahriahri oga mía míai anínká ahbabáq keyabé abiahsani puana abapete téhtaré kóraraté miraia párétáhípeq kamah arieráhi naneqme aiq obenkíq máréhre. Obenkíq máréhrena peh morá oga míéh kánká íópeqté ké mi parétáh morá moráue náríre.

⁸ Párétahwarí nárítáq Manikáne téhreh naneqkakáq wene págege naneqkakáq áú tahnsa agirana Manikáne nahupeq áú marataragire. Minayabe mó anínká mibeq íre kibekorahire. Írakaumo. Peh áwénunirana abapete téhranité íópeqté ké matiáh náneq wehuke kamah arieráhi naneq parabagínaraq kibekinkehe.

16

Íópeqté kégá párétahípeq kéh náneq márúnantirúáh éhwéhne.

¹ Iné Sóniga írógana Manikáne nahtapeqté éhwéhnká mahrarirana íróge. Mi ehwéhnká abapete téhranité íópeqté keyábé mahraréna, Ite matiáh párétáhípeq Manikánka kamah arieráhi naneq abapete téhtaré kéhre. Mina meweq mah marákó márakóípeq márúnantirúáhro ire.

² Antirúáhro írana náhmbáh 1 íópeqté ánínká mah marákó márakóípeq wene párétahípeq kéh náneq márúnantirúéhrena kiembogi kané máhki matiáh ké, wene pikísahyabé iwíáh iwíáh atáh kéwé íroke nao, íre kaweq kunkúni nao sene sinonkataq ábórarire.

³ Náhmbáh 2 íópeqté ánínká sóreq wanípípeq wene párétahípeq kéh náneq márúnantirúéhrena pukia aniné korahq tahnsá úkirana mi wanípípeq moke oga míáh kámárí pukowe.

4 Náhmbáh 3 íópeqté ánínká moke wání aroipéqkákáq arahnonkakákáq wene párétahipéq kéh náneq márunantirúéhrena mi wanímárí korahq wání úkire. ⁵Úkirana mi wanítáq wahnahni íópeqté ánínká mahraréna, Kaweqtaq mía míaóna aníno, are naho mía míaé amahnága moq míahne. Arega peh kaweqtaq mé kaweq sansá mira aruqaruróne. Arega kamah ariena arámbéhríwé aiq tábúsoq marahne. ⁶Wehukega are tagaríáh kéreq arene ehweh irare kereq subiq súáhwana sene korahq túíre. Mi ahabábáq ké korahq waní nagehe aritonayabe aiq kawerire ire.

⁷Manikánsabe titiré tahbérápéqté éhwéhnká íópeqté áníné ehweh irena minayabe mahraréna, Maniká Iteriboo, arega moke miraorahé itene Wahnah míahne. Arega kamah ariena arámbéhríwé tábúsoq marahne ire.

⁸Náhmbáh 4 íópeqté ánínká patahi íótáq wene párétah antirúéhrena íónka anotah iráreh ⁹puana wehuke osoqsírara sene ahababáq íre súáhwe. Se kamah arieráhi aní Manikánsabe íre iwíáh íwíáh atasa peh wensabé éhruruera wenáwíqsabe abehq éhwéh atáhwe.

¹⁰Náhmbáh 5 íópeqté ánínká kiembogi kanká wahnah wahnahnirabeq wene párétah márunantirúéhrena mi kanká wahnahno ke míáhrabeq sunkíkíragire. Sunkíkírara wehuke anotahtaq síérinsabé uwo uwoéra sene sinehbi abonabonéra ¹¹sene ahababáq íre susa peh sene síérinkákáq sene náonkakáqsábé iwíáhéra íópeqté Mánikánsabé íre iwíáh íwíáh atasa peh wensabé abehq éhwéh atáhwe.

12 Náhmbáh 6 íópeqté ánínká anotah waní aroipéq Íyúpétísa aroipéq wene párétah márunantirúéhřana mi waní taraqnágire. Íó kiembogirabeqte wáhnáh kéreq sene ebeho kereqka mi waní serawégigeheéna taraqnágire.

13 Taraqnágirana íné Sóniga tagogana karahrabahne áwéhipeqté io tahnsa ówáináwánká sirana kiembogi kané áwéhipeqté io tahnsa ówáináwánká moq sire. Sirana péhe éhwéh irari aniné áwéhipeqté io tahnsa ówáináwánká moq sirana tagoge. 14 Mi owáináwátárógá ótaq sansánéra mah marákó marákóipéqté wáhnáhmáripá pokéra ebeho íwíáh arítáhwe. Íwíáh arítáhwara mi wáhnáhmárinká momiwíuera Manikánka omaq atéh wéhékáh ebehigeheéra mi iwíáh arítáhwe. Maniká, moke miraorahi anínká mi wehekáh moke mah kehiná kéhíná kamah arinkéhe.

15 Mó ehwéh írómé mahraréna, Aebó ánínká sinserah ínéga apubúue sinauge. Sugéh ání wene korósi wahtotaq márénserah íwéh panantági ke míáhro. Mina tahnsa míáh ké eyoyó ke méra íre pehrákora ké tahnsa míáhwe. Pehrákora kéwé mó kegá siwiréh arítáhnserahme sensabé íre siwiréh aritagéhe ire.

16 Owainawamarínká moke wahnahmarí mórítáhwara momiwíuera ebeh marákórápéq pokowe. Mi marákówé Íbaru kené ehwehme Áhmágéróni marákóe atáhwe.

17 Íné Sóniga tagogana náhmbáh 7 íópeqté ánínká sóiriqtaq wene párétah antirúéhřana Manikáne nahtapeqté éhwéh wega wahnah

wahnahnirabeqte éhwéhnká anotahtaq
mahraréna, Aiq parabagire ire.

¹⁸ Aiq parabagire irana sokaesúéhrana
anotah éhwéhnirana puruburuirana anotahtaq
máíire. Wehuke mah marákó marákó míáh
tánáhráqmé mina tahnsa máíwé ire kagaire.

¹⁹ Anotah matábúrápéq apahtáro sainkue mah
kehiná kéhíná suwahpeqte náhmáí sokogue
ire kaweragire. Íre kaweragirana Manikánka
Pábíroni suwahpeq, mi anótáh mápéq ahreraq
matawéna mibeqté áhbábáq keyábé abiahnsa
aritená anotahtaq kamah aríre.

²⁰ Sóreq waní ákáhpeq kéh marákówári
tupekirana moke sáwéhwari tahperagire.

²¹ Obiaurankakárue anotah ibónsirana mora mora
serámé umeh óbíúráné umehwe 50 kiró tahnsá
úméhi puana marakóipeq surahitaq wehuke
subipáhrarúéhre. Subipáhrarúéhrara áhreéra
Manikánsabe abehq éhwéh atáhwe.

17

Ahbabáq ini kamah awí éhwéhne.

¹ Íné Sóniga métáq tagéwómé íópeqté kégá
abapete téhtaré párétáh morá moráue táhtotíáhwe.
Peh morá párétáhákáq ánínká ínéba séna ínénsabe,
Anotah ahbábáq íní, sóreq wanítáq tútuue míéh
íní Manikánka we anotahtaq kamah awinkéhe.
Wega kamah awina naneq tagankehboq máho
ire. ² Mah marákó marákóípeqté wáhnáh kégá mi
íní abariéra ahbabárowara mó marákóípeqté kégá
moq abariéra ahbabárowe. Áhnte piáh nah kégá
múguwahgu agonserah sega múguwahgu agowe ire.

³ Íópeqté ánínká néniwa mewena abatapi móintéhрана tagogana ega poeráhq, áwéhq poeráhq tahnsa ká míéhрана tagoge. Mi kamé Manikánsabe éhruru atéh áwíqmárí wene anonkataq áhnte kéhre. Mi ka abapete téhtaré áyáhqnó kéna nayáhnkú pówéh kéhrana wene abobiahtaq peh morá ínínká tútuue míéhрана tagoge. ⁴ Mi inímé mankuara korósíákáq tautáúq kórósíákáq aneranerue ména kóraraté miraia náneq awahriruéna áhnte kaweq pasésúq awahriruéna wene ayahpi kóraraté miraia káhpú matíéhre. Mi inímé mó naneq mó naneq ahabárirana wene ahabábqka mi kahpúípéq obenkíréhre.

⁵ Wene ayehitaq pabeqme ehwéh sehiranue kéhrana tagoge. Mi sehiránká mahraréna, Pábíroni suwahpeqme ahabábq ininsóné sinowae. Mah marákó márakóípéqté íre kaweq sansámárimé Pábíroni suwahpeq mi ahabábq áwahe wire ire.

⁶ Mi inínká Maniká tagaríáh kéreq Sísane sánsá pahsúáh kéreq subiq suena sene korahq néna píah neh anínká múguwahgu aginserah wega múguwahgu agirana tagoge. Mina tagotaq áhtenéna áhnte iwíáhuge.

⁷ Íópeqté ánínká ínénsabe, Aneqsabé áhtenono? Mi inínká káhkouríéh ká abapete téhtaré áyáhqnó kéhrana nayáhnkú pówéh kéhrah tagáhne. Mi kanká mi ininé epéráhpéq ehwehnikákáq áwahewé teawiníe. ⁸ Mi kamé naho míowe. Amahnága íre míéhre. Mókake íre ambarúnkákáq mátáípéqté kiembogínaraq Manikánka kamah awinkéhe. Manikánka mah marákó márakó íre mirarotaq oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq púkuipeq sehiranúwe. Mi pukúípéq sensíwíq íre kéh kégá mi

ka tagéra áhtenigehe. Mi ka naho míowe. Amahnága íre míehre. Mókake kiemboginae. Minayabe mah kehiná kéhínánká mi ka tagéra áhtenigehe.

⁹ Kawerue iwíáhorahi anínká teawú éhwéh ahtebahrahire. Arega tagáhna kané abapete téhtaré áyáhqnómé mina áwahewé abapete téhtaré sáwéhwárí míre. Mi inínká mi sawéhwáritáq tútuue míehre. ¹⁰ Mi kané abapete téhtaré áyáhqnómé mina áwahewé abapete téhtaré wáhnáh ké wóe. Mi wahnáhmárimé moberíáh aiq pukurowana peh morá anínká amahnága wahnahnirana mó anínká mókake sínaraq peh wahto tanahráq wahnahninkehe. ¹¹ Naho ména amahnága íre míéh kámé we náhmbáh 8 wahnáh aní míankehe. We abapete téhtaré wáhnáh káhnáh aní ména iraipéq pokinawire.

¹² Arega nayáhnkú pówéh tagáhne. Pówéh áwahewé nayáhnkú wáhnáh ké wóe. Amahnága se íre wahnahnia peh mókake wahnahnigehe. Mi wahnáh kéreq áwéhq poeráhq tahnsa anínseqka wahnah arámbéhrí moráráq awaq miagéhe. Wahnah arámbéhrí awaq míéhrataq pehgáriq tanáhráq, peh morá áhwáh wahnahnigehe. ¹³ Mi wahnáh kégá peh morá íwíáhéra awaq míáh wáhnáh arámbéhrí áwéhq poeráhq tahnsa aní awigéhe. ¹⁴ Sereq Sipisípiq Áráhqseqka ebehowe. Sipisípiq Áráhqmé wahnah kené wahnah anínéna anotah anímáriné wahnah aní míéh púana se subipáhraruanawire. Wereq míáh kéwé Manikánka omaq sitena síáhrabéna, Néne sánsá tábúsoqme sehgió ké wóe aritéhre ire. Íópeqté anínká mah ehwéh teníre.

¹⁵ Íópeqté ánínká ínénsabe mó mahraréna, Ahbabáq ini tútuue miéh wání tagáhne. Mi wanímé áwahewé peh áhnte wehuké wíre. Se mó marákó mó marákórápéqté ké miáhwe. Se mó kuasa mó kuasa ké miáhwe. Se mó ehwéh mó ehwéhnkákáq ké ue miáhwe. ¹⁶ Arega nayáhnkú pówéh tagáhne. Mi wahnáh kéreq áwéhq poeráhq tahnsa anínseqka mi ahabábáq ínínsábé íre suwahbanae. Segá moke wene ménsámehnsá meyehrana we pehrákora ání míanae. Segá wene awaq néra mi iní ira parianeherawoe.

¹⁷ Maniká awahbeh iwíáh sehgigeheéna wega iwíáh arítéhna mi wahnáhmárínká morá iwíáhéra se awaq miáh wáhnáh árámbéhrí áwéhq poeráhq tahnsa aní áwéwe. Segá mirairana Manikáne ehweh aiq pútaraginawire. ¹⁸ Arega métáq tagáhna iní áwahewé we anotah matábúrápéqté kée. Mi kegá mó marákórápéqté ké wahnahnowe ire. Íópeqté ánínká mah ehwéh teníre.

18

Pábíróni matábú moke íre kaweragi ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana mó íópeqté ánínká mibeqté túirana tagoge. We anotah wahnáh ání miéhna wene téhreh naneqka mah marákó marákó áhnte tehrehre. ² Wega anotahtaq mahraréna, Pábíróni matábú íre kaweragire. Mitaq owainawamariné mátabu úkire. Píoroqkakáq mó íre kaweq kabáramárínkákáq mitaq mía míaowe. ³ Menah mah kehiná kéhínánká Pábíróni kené ahababáq tagéra amahnága monseráhnowe. Pábíróni kegá ahabárunserah mah marákóípéqté wáhnáh kegá

moq ahababárowe. Pábíróni kegá ménsámehnsá moráráq sáhatonserah paiqmaq paiqmaro kegá íre tábúsoqme paiqmarera áhnte monéákáq ménsámehnsánkakaq moráráq sáharáhwe ire.

⁴ Íné Sóniga írógana mó ehwéhnká íópeqté mahraréna, Néne animáríno, ahababárorabeq sueq mobeq míáhro. Ite moq kamah aiénehboq mibeqté áhbábáq pehragahro. Mi ininé ahababáqka íúgi ínehboq we auweq mobeq míáhro. ⁵ Wene ahababáq áhnte puana mi ahabábáq soruparéhtáq tahirímé anotah sawéh tahnsa úki irino. Manikánka moke wene ahababáq ahrreraq matíéhre ire.

⁶ Wega mó ke íre kawerarítéhnserah kamahoro. Wega áhnte ahabábári puaq anotahtaq kamahoro. ⁷ Wenáwíq pankerena abarié sansankákáq mó ahabábáq sánsámárínkákáq áhnte miraurainsabé anotahtaq kamahoro. Wewensabé iwíáh íwíáhéna we awahbeh sansánéna wene arupipeq iwíáhéna, Íné wahnah iní míóge. Íné íre kéweiní míóge. Mókake íné íre ibitunátúnáninie. Írakaumo ire.

⁸ Mi inínká mi ehwéh irarinsabé ibiséna uwo uwo inkeheéna anotahtaq kamah awinkéhe. Maniká Iteribo, anotah anínká sainsuahna tanáhráq kamah awinkéhe. Wega kamah awinana peh morágáké mó naneq mó nanerue íre kaweq sunúq sineae. Mibeqté kegá awahreéra uwo uwoirana anotah ehwéhráhnana sene mátaburaq ira kekiaranae ire.

⁹ Íópeqté éhwéhnká mó mahraréna, Mah marákóipéqté wáhnáh kegá Pábíróni suwahpeqte kegá ahababáru serahnowe. Minayabe Pábíróni matábú táhnaga áúnínara mi wahnáh kegá tagéra móbeq iriwe méra ibiséra uwo uwo oneherawoe.

¹⁰ Sega mina kamah arina naneqsabé anotahtaq áhreéra móbeq kowéra mahraréra, Pábíróni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhéq uwo uwo úne. Peh morá áhwáh are kamahé tanahráq aiq si puag uwo uwo úne igehe ire.

¹¹ Mi ehwéhnká mó mahraréna, Mi tanáhráq mah marákóipéqté paiqmaq paiqmaro kegá mi matábúyábé ibisera sirupipeq umehigehe. Aiq tagínayabé sene ménsámehnsá mó íre paiqmarahráho puara sirupipeq umehigehe.

¹² Sega paiqmaq paiqmaro mensáméhnsámé mahraue kórawe, móne mirao naneqme, awahriq naneqme, kaweq pasésúqmé, taberábe ambántámé, mankuara ambántámé, tautáúq ámbántámé, nigi tahnsá áwánká auwe, pówéhwé, kaweq awánkámé, káhpahwe, áhíniwe, kaweq sehirania ebáhmé, ¹³ kímé, kaweq kunkúni irá pare naneqme, kaweq kunkúni unkúméhwé, wériwe, náhniáq sera anome, mayawemé, páráwahwe, wítiwe, káhowe, sipisípiqme, ósewe, ósega sabiri kahréwé miraue sega paiqma paiqmaro mensáméhnsáne. Wehukega ménkámehnká paiqmaq paiqmaronserah arambehriraq saiqraráh ke moq paiqmárahwe ire.

¹⁴ Paiqmaq paiqmaro kegá Pábíróni suwahpeqte káyabé mahraréra, Iru páréh náneq aiq moke tabanagire. Moke itega iwíáh íwíáho naneq aiq moke tabanagire. Aiq tabanagi puana mókake íre ábóraq kanawire igehe ire.

¹⁵ Ménsámehnsá paiqmaq paiqmaro kegá áhnte moné merowe. Mi kegá móbeq iriwe méra mi matábú kamah arínsabé áhreéra anotahtaq ibiséra sirupipeq umehigehe. ¹⁶ Sirupipeq

umehínara sega mahraréra, Pábíróni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhéq uwo uwo úne. Mibeqté ké métáq áhnte kaweq tabérábé kórósíákáq mankuara ambántánkákáq tautáúq ámbántánkákáq méra kóraraté miraiá náneqkákáq kaweq pasésúqkákáq mó awahriq naneqkákáq matíáhwana moke íre kaweragire. ¹⁷ Moke sene móneakáq sene ménsámehnsánkakaq apubúue peh morá áhwáh ákáhpeq íre kaweragire igehe ire.

Sípiipéq arambehrio kereq sene wahnahnseq móbeq iriwe méra tagagehe. ¹⁸ Mi matábú táhnaga áúnínara tagéra anotahtaq mahraréra, Mahna tahnsa anotah kawéq mátábú mó íre kéh mino éra ¹⁹ tanahuq siyahqnopeq abera ibiséra sirupipeq umehigehe. Íbiséra anotahtaq mahraréra, Pábíróni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhéq uwo uwo úne. Ite sípiipéq arambehriúna kegá mi matábúrápéq itene ménsámehnsá paiqmaq paiqmaruraunayabé áhnte moné meraune. Amahnága mibeq apubúue peh morá áhwáh ákáhpeq moke íre kaweragire igehe.

²⁰ Manikánka aiq kamah arí púaq we tagaríáh kéreq we eqmaréh kéreq wene ehweh irare kereq íopeqté kéréro, mibeqté kegá ite íwíoqnaronsabé amahnága Manikánka aiq ayahq marena kamah arí púaq iwíáh íwíáhoró igehe ire.

²¹ Íopeqté ániné ehweh parabagirana íné Sóniga tagogana págege íopeqté ánínká anotah suaqsuaq ebáh pankeqme sóreq wanípípeq tuparúéhre. Tuparuena mahraréna, Ínéga mi ebáh tuparúógana tabanaginserah Pábíróni suwahpeqte ke kamah arírana sene mátabu airaiq tabanaginawire.

²² Pábíróni suwahpeq anotah matábúo, Mókake pontonka ehwehnéwé, pembíáhnka ehwehnéwé, kítahga ehwehnéwé itene marakóraq írakauni puara íre iraneherawoe. Sene siyahnkaratáté ménsámehnsá miraé ahtebah kewé mitaq íre míaneherawoe. Suaqsuaq ebáhtáq arambehriéra suaqsuarira ehwéh íre iraneherawoe. ²³ Áráhmuga mitaq mó íre téhranae. O menáhwé íbéhíni ákéqné ehweh mitaq mó íre iraneherawoe. Menah mitaq paiqmaq paiqmaruro kewé mah marákóipéq anotah ke míarowe. Itega mah marákó marákóipéqté kéhíná síúgi urowe. Mókake mó íre miraoneheqmóe íre.

²⁴ Mibeqté kégá Maniká tagariáh kéreq wene ehweh iraruro kereq subiq sutowana sene korahq tutaire. Mah marákó marákóipéq sene naruoga subiq suto kené korahq mitaq tutaire. Minayabe Manikánka Pábíróni suwahpeqte ke anotahtaq kamah arinkéhe.

19

Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh éhwéhne.

¹ Íné Sóniga írógana áhnte kegá íópeqté anotahtaq ehwehnowana íróge. Írógara anotahtaq mahraréra, Maniká áwíq aiq pankerone. Maniká anotah anínéna págege arámbéhriéna ite meirena kaweraitaráinsabé iwíáh íwíáhúne. ² Manikánka tábúsoqme iwíáhéna wehukene sánsá sararéhre. Anotah ahabábáq íní mah kehiná kéhíná íre kawerarítarái inínirana Manikánka we ehweh atena kamah awíre. Mi inínká Manikáne arambehriuro ke subiq sutainsabé Manikánka minayabe kamah awíre ewe.

³ Sega mónkakáq anotahta q mahraréra, Maniká áwíq aiq pankerone. Wega kamah arírana mi matábú iraráhnana ahriahri áúninae ewe.

⁴ Ewara mi 24 abóáwáh wéhreq itaréitaré oga miáh kámárinseqka Manikánka wahnah wahnahnirabeqte síáhráq méra wene auranabiahtapeq sirehunseraráq méra káuqmunue iwíáh íwíáh atera wensabé, Maniká áwíq aiq pankerone. Ai q mire ewe.

⁵ Ewana Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéhnká mahraréna, Manikáne arambehrio keo, ite Manikánsabe áhteno ke wóe. Ite táhmaro anotah ke méq táhmaro íre áwíqkakaq ké wóe. Ite moke Maniká áwíq pankeráhro ire.

Sipisípiq Áráhqka ahre merai ehwéhne.

⁶ Áhnte wehekéqká sorupawe moraráq méra ehwehnonserah ehwéh íróge. Mi ehwéhmé ahkuq ahkuari waní, anotah wanínká uinserah ehwéhnéra anotah purúbúrúinserah ehwéhnowe. Mi ehwéhnká anotahta q mahraréra, Maniká áwíq pankerone. Maniká itene Wahnahnka moke miraorahire. Wega ahriahri wahnah wahnahnire. ⁷ Sipisípiq Áráhqka ahre merai tanáhráq sirana wene ahre aiq sokah sokahue miéh púa q irupipeq eyoyóue méq Manikánsabe iwíáh íwíáh atone. ⁸ Maniká tagariáh kéné kaweq arámbéhríwé taberábe korósí tahnsane. Minayabe Sipisípiq Áráhqne ahre mi kawéq táberábé kórósí anotah tehreh korósí aneranerue miéhre ewe.

⁹ Ewana íópeqté ánínká ínénsabe mahraréna, Teawéna ehwéh sehiranúno. Sehiranue mahraré, Sipisípiq Áráhqka ahre meyéhnsábé kaweraráh

táhútáhúq nagehboq omaq itéh keyábé máhoro aitéhre. Itene irupipeq eyoyóinkehboq máhoro sehiranúno. Amahnága teawú éhwéhmé Manikáne aiq pútaq ehwéhne ire.

¹⁰ Aiq pútaq ehwéhne irana ínega íópeqté ánínsábé iwíáh iwíáh atanieéna wene aigárátáq nirehunseraráq ména káuqmunugana wega ínénsabe, Ahqáho aintena, Ínénsabe íre iwíáh iwíáhu. Arereq mó Sísane ehweh teri terino kereq wene arambehri anímáří móe. Íné moq wene arambehriu aní múge. Minayabe webataq Manikánsabe iwíáh iwíáh ato. Sísaga pahsutai ehwéhnká Manikáne ehweh irare ke págege aritena séhréh aritéhre ire.

Taberábe oseráq tútuue míéh ánínsábé éhwéhne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana íópeqté ónsá sigirana taberábe osé mitaq míéhrana tagoge. Mi kané abobiahtaq tútuue míéh ánínká ebehéna ehweh aritena tábúsoqme saraqmárehre. Saraqmárehrara mó kegá wensabé, Aiq pútari aníne atera, Kawerue arambehrii aníne atáhwe. ¹² Wene aurame irobina tahnsáne. Wene ayahqnotaq wahnah kené ayahuqmari sukiwe míéhre. Wene anonkataq wenáwíq sehira kéhrarawe mó kegá íre sáhnsahwe irahráhowana webataq mi awíq irátíéhre. ¹³ We korahq sosa korósí íre wahto korósí aneraneratíéhara wensabé, Manikáne Ehwehne ue áwíratáhwe. *(Sóni 1.1,14; 1 Sóni 5.7-8)*

¹⁴ Moke íópeqté ebeho kegá kaweq taberábé ámbántá aneraneréra taberábe oséwáritáq tútuue méra mi aní kэрáhwe. ¹⁵ Kэрáhwana mi aníne áwéhipeq áwéhreh poká kéhre. Mi pokátáté mah

marákóipéqté ké kamah ariena anotah sahtáté págegeue wahnahnaritankéhe. Maniká moke mi-raorahi anínká áhnte keyábé abiahnsa arítéhre. Wehukéninká náhniáq sera ano meyanieéna sera sareréhnserah óseraq tútuue míéh áninká mi ke anotahtaq kamah arinkéhe. ¹⁶ Wene íre wahto korósíráqkákáq wene aigárátáqkákáq wenáwíq se-hira kéhrana tagoge. Mi awíq áwahewé Moke anotah kené Wahnahne. Moke wahnah kené Wahnahne ire.

¹⁷ Íné Sóniga tagogana peh morá íópeqté ání patahi iotáq iriwe míéhkana tagoge. Tagogana wega íópeq paqme nogó kábáramárínsábé anotahtaq mahraréna, Manikáne anotah tahutáhúq sewe nahro. ¹⁸ Anotah wahnáh kené awaqme, sóntía kené kíápéténi kené awaqme, tauntahu wehwáriné awaqme, ósene awaqme, óseraq tútuue nogó kené awaqme sewe nahro. Arambehri-raq saiqnaríáh kéreq arambehriyabé ápeq meyáh kéreq anotah kereq íre síwíqkakaq kéreqne siwaq sewe nahro ire.

¹⁹ Íné Sóniga tagogana áwéhq poeráhq tahnsa anínseq mah kehiná kéhínané wahnahmarínseq sene ebeh kereq momiwíuríáhwana tagoge. Sega taberábe oséráq tútuue míéh anínseq wene ebeho kereq ebhoneheéra momiwíuríáhwe. ²⁰ Métáq tagéwó ánimé péhe éhwéh irari anínká miraimé áwéhq poeráhq tahnsa anínká tagehre. Tagehrana péhe éhwéh irari anínká ótaq sansá mirairara áwéhq poeráhq tahnsa aniné máhki matiáh kéreq píkísahyabé iwíáh iwíáh atáh kéreqka mi otáq sánsá tagéra iwíáh iwíáhéra wene péhe éhwéhnsábé aiq pútare atáhwe.

Amahnága áwéhq poeráhq tahnsa anínseq taberábe oséráq tútuue míéh ánínseqka ebehoneheéra momiwíuriáhwe. Momiwíera ebehowara taberábe oséráq tútuue míéh ánínseq wene ebeho kereqka áwéhq poeráhq tahnsa anínseq péhe éhwéh irari anínseq saiqnariáhwe. Saiqnarawéra íre subiq susa peh anotah púrúruia káwéhúpípéq, anotah osóréh íráreh kawéhúpípéq tuparúáhwe. Sano ebáhnká anotah osóréhnserah mi kawéhúpípéq anotahta q osorosoq aruqarurire. ²¹ Taberábe oséráq tútuue míéh ánínká wene áwéhipeqté ebeh pokátáté moke mó ebeho ke kiraqme subiq súéhra kabaramarínká mi kené siwaq nahwana siyahbankiréhre.

20

Íopeqté ánínká owainawa 1 táhúséni (1,000) opéq saiqnariankehe i ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana íopeqté ánínká mibeq tútuue míéhra tagoge. Íre ambarúnkákáq mátáipéqté ónsáráté kíákáq anotah seniákáq matiéhra tagoge. ² Wega owainawa táhtoqme mi seniráté táhru táhruire. Karahrabah tahnsá ánimé naho wehe úkorahú ánimé Séténiwe peh owainawane. Íopeqté ánínká mi karáhrábáh táhru táhruarena tuparúéhra wega áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq mitaq peh míanae. ³ Owainawanka mah marákó marákóipéqté ké péhe íwíáh aritehnehoéna íopeqté ánínká we táhru táhruue íre ambarúnkákáq mátáipéq tuparuena mibeqté ónsá paiqme págegeue áróki parúéhre. Mi tanáhráq 1 táhúséni (1,000) opéq parabagínaraq

we mó wahto tanahráq ah noginkeheéna pugeq auwankéhe.

⁴ Íné Sóniga wahnahnorabeqte síáhwári tagéna mitaq tútuue miáh ké moq tagoge. Manikánka mitaq tútuue miáh keyábé mahraréna, Wehukega mirauro sansá iwíáhue tagéq saraqmáráhro arítéhre. Sísansabé aiq pútare atáh kégá wene ehweh teri terinéra kawerue sehgiara áwéhq poeráhq tahnsa anínkákáq wene píkísahakáqsábé Íre iwíáh íwíáh atárówe. Wene máhki siyehitaqkákáq sene siyahnkaratáqkákáq íre merowe. Íre meronsabé sene sánsánsábé suwahriehre arítáro kegá sene sinuo tehsúmetaté kiraq suera se subiq sutowe.

Subiq sutowara sensiwamarí miáhwana tagoge. Tagogara se mó oga ukéra áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq Sísa Karáhéreq wahnah wahnahnowe. ⁵ Mina ogá úké tanahráqmé ebeqte oga úké tanahráre. Mó pusa ké mi tanahráq íre oga úkowe. Mi 1 táhúséni (1,000) opéq parabagínaraq oga úkigehe.

⁶ Ebeqte oga úké tanahráq oga úkira kewé Manikánka omaq sito ke woe. Sega anotahtaq iwíáh íwíáhigehe. Mó puké tanahráqká se íre kamah arieráhire. Se Manikánseq Sísa Karáhéreqne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké méra áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq Sísareq moráráq wahnah wahnahnigehe.

Owainawa iraipéq airaiq tuparuahna ehwéhne.

⁷ Mi 1 táhúséni opéq parabagínaraq owainawa saiqnariéhmé soraq suankéhe. Soraq súéhra na owainawanka kiembogue ⁸ mah marákó

márakóipéqté ké péhe íwíáh aritanieéna ábóragire. Mah marakó márakóipéqté ké sensíwíq Kókireq Mágókireq áhnte ke miáhwe. Wehukega arahwé íre sáhnsahoráhonserah se áhnte ke puana íre sáhnsahoráhire. Mi ke ebehigeheéna owainawanka soruparítéhre.

⁹ Moke mi kegá ebehoneheéra pokue Maniká tagariáh ké miáhrabeq wega arutaboiri ke suwahpeq abugeqñáhnuriáhwana íópeqté irobina tunse moke mi ke tabipáhrarúéhre.

¹⁰ Tabipáhrarúéhrena Manikánka owainawa, péhe íwíáh arítéh aní táhtoqme anotah púrúruía káwéhú, osóréh ébáhnkákáq íráreh kawéhúpípeq tuparúéhre. Áwéhq poeráhq tahnsa ánínseq péhe éhwéh irari anínseq míehya iraipéq mitaq moráráq ahriahri mía míaoneherawoe. Wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq kamah arinara ahriahri uwo uwo oneherawoe.

Ehweh aritena sainsue ehwehne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana wahnahnirabeqte síáh, anotah taberábe síáh kéhrana tagoge. Mitaq tútuue wahnahni aní anotah aní púana we míéhtáq mah marakó márakóákáq íópeqkákáq íre kahrahire. Peh tabanagirana mó íre ábóraq kéhre. ¹² Moke pukia kéwé anotah kereq íre síwíqkakaq kéreq wahnahnirabeq iriwe miáhwana tagoge. Moke sene arambehri púkuipéq sehirania kéhrana mi pukúwári pugeqme tagehre. Mi wahnáhnká púkuipéqté séhírá tagéna wehukene arambehri íwíáhue tagéna ehweh aritena sainsúéhre. We mó pukú matíéhrena mi pukúwé oga mérapeq kioráho kené síwíq kéh púkúe.

¹³ Sóreq wanínká pukia káyábé, Sóreq wanípépéqté kiembogue pokoro aritéhrara Puké Aninseq Iraipéqté Ánínseqka pukia káyábé, Iraipéq sueq pokoro aritehye. Pukia kégá pokue sainsúéh ánípá sewana wega oga míarotaté árámbéhrí pukia ké peh morání moránínue iwíáhue tagéna ehweh aritena sainsúéhre.

¹⁴ Sainsuena Puké Aninseq Iraipéqté Ánínseq anotahtaq osoréh íráreh káwéhúpípéq tuparúéhre. Wehuke osoréh íráreh káwéhúpípéq tuparúéhmé anehete puké tanahráq míre. ¹⁵ Oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq kéh púkúípéq tagéna mitaq síwíq íre kéh kéwé anotah osoréh íráreh kawéhúpípéq tuparúéhre.

21

O ionkákáq o marákóákáq ábóraq kahna ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana ebeq kéh íópéqkákáq mah marákó marákóákáq sóreq wanínkákáq moke tabanagirana o ionkákáq o marákóákáq ábóraq kéhrana tagoge. ² Manikáne kaweq matábú o Sarúsarama suwahpeq íópeq Maniká míéhrabeqte túirana tagoge. Wene iyahnaboga o ibehiní wenawehqpa móauwaneheéra awahrirue sokah sokah atáhnserah mi ke suwahpeq túirana tagoge.

³ Wahnah wahnahnirabeqte éhwéhnká anotahtaq mahrarirana íróge. Anotahtaq mahraréna, Írátíáhro. Manikánka seba mía míaínara se wene animarí míagehe. Sereq mía míaéna sene Wahnah míankehe. ⁴ Manikánka sereq mía míaéna sene siurapite áqnú moke sorahruankéhe. Mi tanáhráq

wehuke mó íre pukigehe. Sirupipeq mó íre umehinae. Mó íre ibitunátúnánigehe. Mó íre ibisagehe. Mó íre síérinae. Menah kárái naneqmarí aiq parabagi puana mó íre kanae irana íróge.

Manikánka, Íné tábúSORÁH KÉNE Wahnah míanie i ehwéhne.

⁵ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínká mahraréna, Írátíáhro. Ínéga moke o naneq aiq miraróge ire. Aiq miraróge éna mahraréna, Néne ehweh aiq pútaq ehwéh púah sehiranúno. Ómi kegá mah ehwéh aiq pútaq ehwéhne íwíáhigeheé sehiranúno ire.

⁶ Sehiranúno éna ínénsabe, Moke áhwáro arámbéhrí aiq parabarúóge. Íné téh míáhwa aní múge. Íné anehemé mía míainie. Íné ebeqte aní ména anehete aní múge. Wání tahbobói aní oga mía mía arahnó wání pehipi náwinie.

⁷ Ahbabáq kiotaiki anínká moke kaweq naneq awaq miankéhe. Ínéga wene Maniká míahnana we néne ani mía míainkehe ire.

Moke ahbabáq aruqaruro kegá iraipéq pokigehe i ehwéhne.

⁸ Wega mó mahraréna, Áhreéra néne sánsá íre sehgió kéwé, néne ehwehnsabé íre aiq pútare aintáh kéwé, ahbabáq aruqaruro kewé, mó ke subiq súáh kéwé, mó aniné weh ahre abario kewé, mó ke ánehgió kéwé, ahgora sansáno kewé, péhepehe maníkánsábé iwíáh íwíáh atáh kéwé, moke péhe éhwéh irare irareo kewé, moke mi kegá iraipéq pokoneherawoe. Segá anotah púrúrúia osoréh íráreh kawéhúpépéq awaq miagéhe.

Peh anotah púrúrúia káwéhúmé osoréh ébáhnkákákáq íráreh kawéhúpípéq tuparúáhwe. Sano ebáhnká anotah osórénserah mi kawéhúpípéq anotahtaq osorosq aruqarurire. Iraipéq awaq mewé anehete puké tanahráq míre ire.

Sóniga o Sarúsarama suwahpeq tagó ehwehne.

⁹Wega mó mahraréna, Abapete téhraníté íópeqté ké kamah arieráhi naneq matawewáhwe. Íópeqté ánínká mibeqté ínéba séna ínénsabe, Mahbeq súno. Sipisípiq Áráhqne ibehiní sokigi awiníboq máho ire. ¹⁰Máho éna néniwa móintena anotah sawéhrápéq móintéhre. Manikáne kaweq matábú o Sarúsarama suwahpeq íópeq Maniká míéhrabeqte túirana tagoge.

¹¹Manikáne téhreh naneqka mi matábúráq anotahtaq téhrehre. Mi téhrehme mó kuasa téhrehre. Kaweq ebáh áhnte moné tahnsa ebáh áwíq sásípaq tahnsa téhrehre. Mi matábúwé timano tahnsa anotah téhreh matábúe. ¹²Mi matábúráq anotahtaq kurí kéhrana mi kuríípéq airápété téhtaré ónsá kéhrara airápété téhtaré íópeqté kégá mó onsáráq mó onsárárué wahnahnowe.

¹³Airápété téhtaré Ísara kahnáh mó kahnáh mó kahnáh síwíq sehirania morá moráue onsaraq kéhre. Íó kiembogirabeqte ónsáwé apahtáróe. Íó tupekirabeqte ónsáwé apahtáróe. Ébeq ayehrápéqté ónsáwé apahtáróe. Mó ébeq ayehrápéqté ónsáwé apahtáróe. ¹⁴Mi kurí áwahebi airápété apahtáro págege ebáh kéhre. Mi kurí ahpí Sipisípiq Áráhqka eqmaréh ké síwíq airápété téhraníté síwíq kéhre.

15 Íné ehweh tení ánínká kaweq agehmare karatáté mi matábúákáq mi kuriákáq onsawárínkáq agehmaranieéna matiéhre. 16 Mi matábúwé ahnansahrapeq ébeq ahnánsáhrápéq nahorapeq nehwiehrapeq peh monseráhne. Íópeqté ánínká agehmare karatáté agehmaréhra na peh íre wahto 2,200 kirómítá kéhre. Sehwerapeq moq agehmaréhra na peh monseráhnire. 17 Mi matábúrápéqté kúriwé tahperue agehmaréhmé 144 mitá tahnsane. Wehukeníká mátabu agehmaréhnserah íópeqté ánínká agehmaréhre.

18 Mi kuriwé sásípa ebáhtáté pera kuríe. Mi matábúráq keh náneqmarínká kóraraté miraia tímánónká tahnsanue anotah téhrehre. 19 Mi matábú áwahewé áhnte kaweq ebáh awahriq naneq ebáhtáté pearéhre. Náhmbáh 2 ebáh mankuara ebáhmé sá páíae. Náhmbáh 3 ebáhmé ágétie. Náhmbáh 4 ebáhmé sehenáh tahnsa ebáhmé émérae. 20 Náhmbáh 5 ebáhmé sáróníkísie. Mi ebáhmé tautáúqkakaq taberábeakáq ébáhne. Náhmbáh 6 ebáhmé tautáúq ébáhmé kóniríánie. Náhmbáh 7 ebáh wiehq ébáhmé kárisóráítie. Náhmbáh 8 ebáh sehenáh tahnsa ebáhmé pérírie. Náhmbáh9 ebáh wiehq ébáhmé tópásie. Náhmbáh 10 ebáhmé kirísópésae. Náhmbáh 11 ebáhmé áhíasínie. Náhmbáh 12 ebáh tautáúq ebáhmé ámétísie. Mi ebáhmárímé mó naneq mó naneq tahnsá ébáhmárínéna áhnte moné tahnsa ebáhmáríne.

21 Kuriraté ónsáwé airápété téhtaré ónsáwé anotah pasésúq tahnsa náneq taberábe pasésúqtáté mó onsá mó onsáue miraia ónsáwáríne. Mi matábúrápéqté áhmé kóraraté

miraia áhnéna timanonka téhrehnserahni ahne.

²² Íné tagome mi matábúráq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh íre kéhre. Írakaumo. Maniká itene Wahnah moke miraorahi anínseq Sipisípiq Áráhqseq mitaq míehya puana Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh íre kéhre. ²³ Mitaq íónkakaq pópoqnahakáq íre kéhre. Írakaumo. Manikáne téhreh naneqka mitaq téhrehrana Sipisípiq Áráhqka áráhmu tahnsá ání míéhre. ²⁴ Manikáne téhreh naneqka téhrehraqme mah kehiná kéhínánká mitaq nogigéhe. Mah marákóipéqté wáhnáh kégá sene kaweq mensáméhnsánkákáq mi matábúrápéq mewe sigéhe. ²⁵ Wéhékáh mi matábúrápéqté ónsá íre paiqmaragéhe. Mitaq íre sunkíkírina puana mi ónsá ahriahri íre paiqmaraneherawoe.

²⁶ Mah kehiná kéhínané kaweq naneqmarínkákáq sene awahriq naneqkakáq mi matábúrápéq mewe sigéhe. ²⁷ Moke ahbabáq mitaq íre serahowe. Ahbabáro kereq péhe éhwéhnkákáq kéreq mitaq íre serahowe. Ahqáho. Írakaumo. Peh morá Sipisípiq Áráhqne oga mérapeqté púkúipéq sensíwíq kéh kégá mitaq serahowe.

22

Oga mé wanínkákáq oga mé awánkánkákáqsábé éhwéhne.

¹ Íópeqté ánínká oga mé waní sokigi anírana mi wanímé timanonka téhrehnserahnire. Mi waní ahyahipeqmé Manikánseq Sipisípiq Áráhqseqka wahnahnóyarabeqte túíre. ² Tuena mi matábúrápéqté áh ákáhpi túíre. Oga mé awanká

mi waní ayehráq éberiopeq éberiopeue kéhre. Mi awánkátáq airápété téhtaré mó naneq mó naneq seránue íyéhre. Mó iotáq mó naneq será iyena mó iotáq mó naneq seránue íyéhre. Mi awánká ánáhwarinká mah kehiná kéhíná kaweraritéhre, ³ Manikánka kamah arina naneqmarí mitaq mó íre kanawire.

Manikánseq Sipisípiq Áráhqseqka mitaq wahnah wahnahnigehe. Moke Manikáne arambehri kegá wensabé iwíáh iwíáh atagéhe. ⁴ Iwíáh iwíáh atera wene auranabiah tagagehe. Wenáwíq sene siyehitaq kanae. ⁵ Mitaq íre sunkikíraginae. Maniká itene Wahnahnka mitaq téhreh puana áráhmuakáq íónkakaq mitaq íre kanae. Írakaumo. Wene arambehri kegá ahriahri mitaq wahnah wahnahnigehe.

Sísaga, Apubúue tuinauge i ehwéhne.

⁶ Íopeqté ánínká ínénsabe mahraréna, Ínéga teawú éhwéh aiq pútaq ehwéh púana wehukega aiq pútare aintahráhowe. Maniká itene Wahnahnka wene ehweh irare ke iwíáh aritéhrara pahsúáhwe. Amahnágawé áhníbórá sína naneqmarí wene arambehri ke sokigi arinkéheéna íopeqté ání eqmaréhrona túíre ire.

⁷ Íopeqté ánínká mó mahraréna, Írátíahno. Sísaga mahraréna, Íné apubúue tuinauge ire. Mah pukúípeqté éhwéh sehgió kéga iwíáh iwíáhigehe ire.

⁸ Mah ehwéh irena mi naneqmarí tago anímé íné Sóni uge. Mah ehwéh irena mi naneqmarí tagotaq sokigii aniné aigárátáq iwíáh iwíáh atanieéna káuqmunue míógana ⁹ wega ínénsabe, Ahqáho. Íre miraúno. Íné itereq moráráq arambehriu

aní múge. Manikáne ehweh irare kereq mah pukúipéqté éhwéh sehgió kéreq itereq moráráq arambehriu aní múge. Manikánsabe webataq iwíáh iwíáh ato ire.

¹⁰ Íópeqté ánínká ínénsabe mó mahraréna, Arega púkuipéq sehiranóna ehwéhmé unkumehrataq íre táhparó. Írakaumo. Mi tanáhráq áhníbórání puah íre táhparó. ¹¹ Mi tanáhráq sínaraq ahbabáq kega peh ahbabárigehe. Íre mirao naneq sansáno kegá peh sene sánsá miraigehe. Tábúsoréh sánsáno kegá peh tábúsoréh sánsá miraigehe. Kaweqtaq mía mía kegá peh kaweqtaq mía míaigehe.

¹² Sísaga mahraréna, Írátíáhro. Íné apubúue tuinauge. Túónaraq wehukene arambehri saraqme tagéna awehraq apéq morání moránínue náinauge.

¹³ Íné téh miáhwa aní múge. Íné anehemé mía miainaугe. Íné ebeqte aní ména íné anehete aní múge. Íné moke náneq áwahe aní múge. Moke áhwáro arámbéhrí aiq parabarúó aní múge ire.

Kaweq matábúrápéq íre kioráho keyábé éhwéhne.

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Wehukega sene korósi pabeq paberowana taberábe aginsabé iwíáh iwíáhowe. Mina inserah sene sirupipeq pabeq paberia kegá oga mérapeq mi kawéq matábúrápéq kioráhonsabé iwíáh iwíáhigehe. Segá mitaq oga mé awankánara ísíwe nagehe. ¹⁵ Ahbabáq kega mitaq íre kioráhowe. Ánéhgíó kéreq mó kené weh ahre abario kereq mó aní subiq súáh kereq péhepehe maníkánsabé iwíáh iwíáh atáh kéreq moke péhe éhwéh irare sansá suwahbeh kereq peh máhpeq mía míaéra mitaq íre kioráhowe ire. ¹⁶ Íre kioráhowe

éna ínénsabe, Íné Sísá uge. Íné Tébitine anahwa úge. Íné tuembínága téhrehnsrahni aní múge. Íné tagaríáh kégá mah ehwéh irageheéna íópeqté ánínká mah ehwéh ite teiinkeheéna eqmaróge ire.

¹⁷ Manikáne Awanseq Sísá tagaríáh kéreqka Sísansabé, Mahbeq tuo ewe. Mah ehwéh íráh kégá moq mahbeq tuo igehe. Wání tahbobói kegá séra oga mé wanínsabé suwahbeh kegá pehipi nagehe.

Sóniga mah pukú sáhnsáhó keyábé págege ehwéh pahsúéh éhwéhne.

¹⁸ Mah pukúípéq mókake sína naneqsabé éhwéh aiq sehiranuge. Mi sehirá sáhnsahwe tagahro. Págege ehwéh teiníboq írátíáhro. Mah ehwéh síwáhnori anínká mó ehwéhnikákáq masosahrue síwáhnorínaraq mah ehwéhniká kamahorahi naneq teínserah mi aní moq anotahtaq kamah awinkéhe.

¹⁹ Mah ehwéh síwáhnori anínká moke íre síwáhnoria peh ákáhtaq síwáhnorínaraqmé wega awaq mi-ahráhi naneq Manikánka meyankéhe. Oga mé awankánarame mi anínká íre awaq miankéhe. Mah ehwéhmé kaweq matábúrápéqsábé teíre. Mi anínká mi matábú íre awaq miankéhe.

²⁰ Mah ehwéh tení ánínká mahraréna, Íné aiq pútaq apubúue tuinauge ire.

Aiq mire. Sísá itene Wahnahno, mahbeq tuo uge.

²¹ Sísá itene Wahnahnka moke we tagariona keyabé arutaboiréna séhréh aitéhre. Aiq mire.

Manikáne O Ehwehne
God's New Talk: The New Testament in the Awa
Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awa long Niugini

copyright © 1974, 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Faith Comes by Hearing

Language: Awa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-12-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

9673cf68-887a-574e-9ac8-846469c86b12